

AKÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

Heydər Əliyev

DİPLOMAT

№ 33 (438) 22-28 Oktyabr, Cəməl sal 2018
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasî

Qiyməti: 40 qəpik
Hêjaye:

Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!

Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
Yüz illər sındırmış göy məscidləri.

Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
Kürdün dərgahına daim baş əyər.

Səbahəddin Eləgü

Səh. 2

Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş 100 yerlik Lerik şəhər 2 sayılı körpələr evi-uşaq bağçasının açılışında iştirak edib

Səh. 17

Премьер-министр Барзани поблагодарил Макрона за посредничество между Эрбилем и Багдадом

Səh. 9

Serok Barzanî di salvegera dastana Pirdê de peyamek belav kir

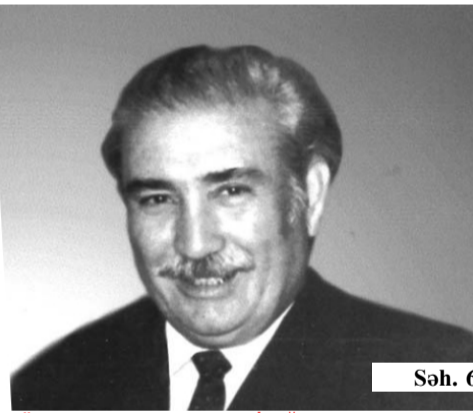
Səh. 11

İsmail Beşikçi: Karesata Kerkükê xiyaneteke mezin bû û birneke mezin e ji Kurdan re!

Səh. 11

Sefin Dizəyî: Bexdayê pəşneyara Hewlêrê qebûl bikira dê naha 5 milyard dolar dahata wê heba!

Səh. 6

KÜRD XALQININ DƏYƏRLİ OĞLU, AZƏRBAYCAN NƏSRİNİN QARTALI SÜLEYMAN HÜSEYN OĞLU RƏHİMOVUN VƏFATINDAN 35 İL ÖTDÜ

Səh. 7

Mesrur Barzani: Kürdistan halkı PDK'yi ödüllendirdi

Zakir Fərəcov Latviya Respublikasının nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Səh. 3

PAK: Pirdê nişana xwedîderketina Kurdistanê bû

Səh. 10

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

Səh. 4

“Polîsa Almanî nameya çalakvanên Efrînê digihîne konsolxaneya Tikiyê”

Səh. 11

OSMANLI DÖVLƏTİNDƏ MUXTAR KÜRD BƏYLİKLƏRİNİN RƏHBƏRLİYİ

Səh. 5

DAİŞê 6 girtiyên bajarê Siweyda azad kirin

Səh. 13

Səh. 9

Pîra; 4 wezaret pişka kurda ye

Səh. 12

HDP:Di demeke nêzîk de Demirtaş dê azad be

Səh. 10

Ehmed Turk: Emê dengê xwe bigihînin hemû cihanê

Səh. 11

HDP banga hevpeymaniyê li partiyên Kurdistanî dike

Prezident İlham Əliyev İtaliya Senatı sədrinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev oktyabrın 18-də İtaliya Respublikası Senatının sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellatinin başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib. Dövlətimizin başçısı Azərbaycan ilə İtaliya arasında ikitərəfli münasibətlərin uğurla inkişaf etdiyini vurğulayaraq yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsindən və bütövlükdə siyasi əlaqələrimizin çox yüksək səviyyədə olmasından məmnunluğunu bildirdi. "İqtisadi sahədə İtaliya bizim üçün birinci ticarət tərəfdaşdır", - deyən dövlətimizin başçısı bir çox İtaliya şirkətlərinin Azərbaycanda müxtəlif layihələr icra etdiyini və onlardan birinin bu il İtaliya və Azərbaycan prezidentlərinin iştirakı ilə ölkəmizdə açıldığını bildirdi. Prezident İlham Əliyev ölkələrimizin energetika sahəsində əməkdaşlıq etdiyini, mədəniyyət sahəsində əlaqələrimizin gözəl nəticələr verdiyini dedi. Dövlətimizin başçısı münasibətlərimizin hərtərəfli inkişafı üçün parlamentlararası əlaqələ-

rin böyük rol oynadığını vurğulayaraq bu əməkdaşlığın həm ikitərəfli formatda, həm də beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində uğurla həyata keçirildiyini bildirdi. Prezident İlham Əliyev əlaqələrimizin möhkəmlənməsin-

də ölkələrimiz tərəfindən qəbul edilmiş strateji tərəfdaşlıq haqqında Birgə Bəyannamənin rolunu qeyd etdi. Dövlətimizin başçısı İtaliya Respublikası Senatının sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellatinin başçılıq etdiyi

nümayəndə heyətinin Azərbaycana səfərinin strateji tərəfdaşlıq əlaqələrimizin daha da inkişaf etdirilməsi işinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini bildirdi. Qonaqpərvərliyə və xoş sözlərə görə minnətdarlığını

bildirən İtaliya Respublikası Senatının sədri xanım Maria Elisabetta Alberti Kasellati dedi: "Biz bilirik ki, Azərbaycan həm ənənə, həm də mədəniyyət baxımından çox zəngin ölkədir. Təbii ki, mənim səfərim iki ölkə arasında olan dostluq əlaqələrinin bir daha təsdiqidir".

İkitərəfli münasibətlərimizin inkişafında ölkələrimiz arasında həyata keçirilən yüksək səviyyəli səfərlərin önəminə toxunan İtaliya Senatının sədri öz səfərinin də əlaqələrimizin inkişafına töhfə verəcəyinə ümidvar olduğunu bildirdi. Ölkələrimiz və xalqlarımız arasında bir çox oxşarlığın olduğunu bildiren İtaliyalı qonaq dedi: "Azərbaycanda müxtəlif millətlərin dinc birgə yaşaması onu göstərir ki, İtaliya ilə Azərbaycan bu sahədə də uğurlu əməkdaşlıq həyata keçirə bilərlər".

Görüşdə sənaye, enerji, neft-kimya, mədəniyyət, infrastruktur, kənd təsərrüfatı, ekologiya sahələrində əməkdaşlığın perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparıldı.

Sonda xatirə şəkləri çəkdirildi.

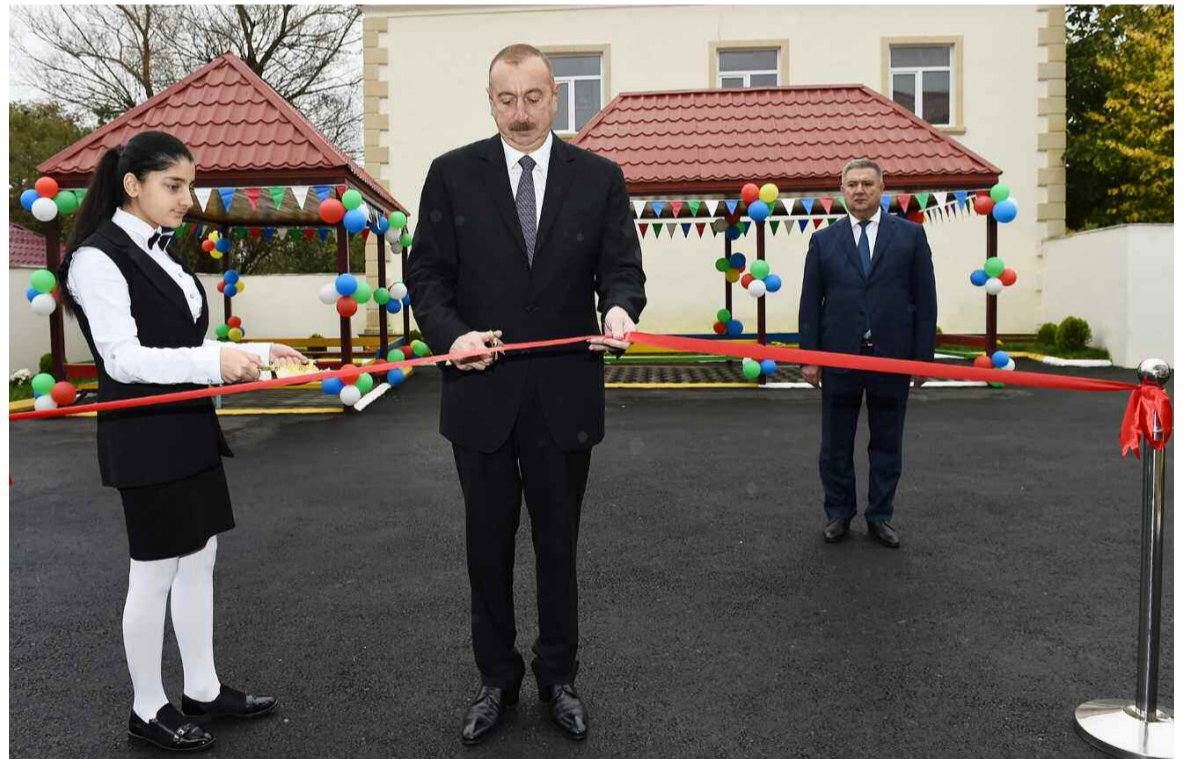
Prezident İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş 100 yerlik Lerik şəhər 2 saylı körpələr evi-uşaq bağçasının açılışında iştirak edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa olunmuş 100 yerlik Lerik şəhər 2 saylı körpələr evi-uşaq bağçasının açılışında iştirak edib. Azərbaycan Prezidenti uşaq bağçasının rəmzi açılışını bildiren lenti kəsdi.

Uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların sağlam və xoşbəxt böyüməsi bu gün dövlətimizin həyata keçirdiyi siyasətdə mühüm yer tutur. Respublikamızın bütün bölgələrində yeni körpələr evi-uşaq bağçalarının inşası, onların müasir avadanlıqla təchiz edilməsi bunun əyani təsdiqidir. Yeni uşaq tərbiyə müəssisələrinin inşasına, eləcə də mövcud olanların ən müasir tələblər səviyyəsində yenidən qurulmasına dövlət tərəfindən böyük dəstək verilir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən Dövlət proqramları ilə yanaşı, Heydər Əliyev

Fondu da bu sahəyə xüsusi töhfə verir. Fondun məktəbəqədər tərbiyə müəssisələrinin yenidən qurulması ilə bağlı həyata keçirdiyi layihələri bu baxımdan çox mühüm rol oynayır. Heydər Əliyev Fondunun "Məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin inkişafı" proqramı uşaqların təlim-tərbiyəsinin, onların bilikli və savadlı yetişməsinin Fondun fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən birini təşkil etdiyini bir daha sübut edir.

Heydər Əliyev Fondunun təşəbbüsü ilə inşa edilmiş bağçalardan biri də Lerik şəhər 2 saylı körpələr evi-uşaq bağçasıdır. Bu cür gözəl və hərtərəfli şəraiti olan körpələr evi-uşaq bağçalarının istifadəyə verilməsi bir daha sübut edir ki, dövlətimizlə bərabər, Azərbaycanın birinci xanımı Mehriban Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondu da gələcəyimiz olan uşaqlarla bağlı bütün

məsələlərə xüsusi həssaslıqla yanaşır, onların sağlam və xoşbəxt böyüməsi üçün əlindən

gələni əsirgəmir. Müasir görkəmi ilə seçilən belə müəssisələr həm də yerləşdiyi ərazinin gözəlliyini daha da artırır.

Bildirildi ki, bu uşaq müəssisəsinin inşasına 2015-ci ilin mayında başlanılıb. İnşaat işləri 2018-ci ilin mayında yekunlaşıb. İkimərtəbəli bina da qrup, yataq, yemək otaqları və xidməti otaqlar var. Burada, eyni zamanda, musiqi və gimnastika, həmçinin kompüter otağı da balacaların ixtiyarına verilib. Müxtəlif qrupların fəaliyyət göstərəcəyi bağçada uşaqların təlim-tərbiyəsi ilə yüksək səviyyədə məşğul olmaq, onların istedadlarını üzə çıxarmaq üçün hərtərəfli şərait yaradılıb. Otaqların hamısı zəruri avadanlıqla və əyani vasitələrlə təchiz olunub. Körpələr evi-uşaq bağçasının əra-

zində balacaların əylənməsi üçün meydança yaradılıb.

Müəssisədə 22 nəfərin daimi işlə təmin edilməsi nəzərdə tutulub.

Bütün bunlar bir daha da göstərir ki, Heydər Əliyev Fondunun təhsillə bağlı fəaliyyət dairəsində məktəbəqədər təhsil müəssisələrinin yenidən qurulmasına, bu sahədə ciddi keyfiyyət dəyişikliyinə nail olunmasına geniş yer ayrılıb. Ümumilikdə, ölkədə son illərdə uşaqların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və onların xoşbəxt böyümələri naminə olduqca mühüm layihələr icra edilib. Bunların arasında mövcud körpələr evi-uşaq bağçalarının əsaslı təmiri ilə yanaşı, yeni-yeni bu cür müasir müəssisələrin yaradılması vacib əhəmiyyət kəsb edir.

Zakir Fərəcov Latviya Respublikasının nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Latviyanın Azərbaycandakı səfiri Yuris Maklakovs və Latviya yerli idarəetmə orqanlarının rəhbərləri Sumqayıt-a səfər edib.

Səfər çərçivəsində qonaqlar Sumqayıt şəhər İcra Hakimiyyətinin Başçısı Zakir Fərəcovla görüşüblər.

Zakir Fərəcov qonaqlara Sumqayıtın tarixi, sosial-iqtisadi inkişafı, sənaye potensialı, şəhərdə son illərdə həyata keçirilən layihələr haqqında ətraflı məlumat verib.

Şəhər rəhbəri bildiri ki, Sumqayıtla dünyanın müxtəlif şəhərləri arasında qardaşlıq və tərəfdaşlıq münasibətləri mövcuddur və bu əlaqələr gətdikcə inkişaf edir. Qardaşlaşmış şəhərlərlə birgə müxtəlif sahələrdə layihələr həyata keçirilir.

Səmimi qəbul üçün minnətdarlığını bildiren səfir Latviyanın Azərbaycandakı səfiri Yuris Maklakovs bildiri ki, görüşdə iştirak edən şəhər rəhbərləri Sumqayıt şəhəri ilə qarşılıqlı maraq doğuran sahələrdə əməkdaşlığın qurulmasında maraqlıdırlar.

İki ölkə arasında əlaqələrin inkişaf etdiyini vurğulayan səfir qeyd edib ki, Latviyanın paytaxtı Riqada "Azərbaycan Ticarət Evi" açılıb və ilin sonunda Azərbaycanda Latviya Ticarət Evi fəaliyyətə başlayacaq. Bu istiqamətdə atılan addımlar iki ölkə arasında iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsi işinə öz töhfəsini verəcək.

Latviya Yerli İcra Orqanları İttifaqının sədri Galts Kamiskis Latviyada merlərin və bələdiyyələrin fəaliyyəti barədə ətraflı məlumat verib. G.Kamiskis şəhərlər arasında qarşılıqlı əlaqələrin qurulmasından və təcrübə mübadiləsinin əhəmiyyətindən danışıb.

Görüşdə iştirak edən digər şəhər bələdiyyələrinin sədrləri Sumqayıtda ilk dəfə olduqlarını və şəhəri çox bəyəndiklərini bildirdilər.

Görüşdə qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər ətrafında da geniş fikir mübadiləsi aparılıb.

G ə n c ə d ə sahibkarlarla görüş olub

Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov şəhərdə fəaliyyət göstərən sahibkarlarla görüşüb. O bildiri ki, görüş Prezident İlham Əliyevin göstəriş və tapşırıqlarına uyğun olaraq keçirilir. Məqsəd sahibkarların problemlərini öyrənmək və onların həlli yollarını tapmaqdır. 50-ə yaxın sahibkarın iştirak etdiyi görüşdə bir sıra məsələlər müzakirə olunub. Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyətinin başçısı Niyazi Bayramov bildiri ki, sahibkarlığın inkişafına mane olan bütün fak-

torlar, xüsusi ilə də qanunsuz müdaxilələr aradan qaldırılmalıdır. Həmçinin o qeyd edib ki, Gəncəyə xarici investorların cəlb edilməsi və yeni iş yerlərinin açılması prioritet istiqamətlərdən biridir. Sahibkarlar ümumi məsələlərlə yanaşı fərdi problemlərini dilə gətirib, müxtəlif təkliflərlə çıxış ediblər. Görüşdə Gəncə sahibkarların cəmiyyətinin yaradılması barədə razılığa gəlinib.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev vətəndaşları qəbul edib

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev təsdiq edilmiş qrafikə uyğun olaraq rayonun ucqar dağ etəyində yerləşən Qaratağlar kəndində oktyabrın 17-də vətəndaşların növbəti səyyar qəbulunu keçirib.

Səyyar qəbulda rayonun hüquq-mühafizə orqanlarının, səhiyyə, təhsil, mədəniyyət və xidmət təşkilatlarının rəhbərləri, ərazinin icra nümayəndəsi, bələdiyyə sədri və kənd sakinləri iştirak ediblər.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev giriş nitqində möhtərəm Prezidentimiz cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə ölkəmizin hər bir ərazisində olduğu kimi, Daşkəsən rayonunda da bütün sahələrdə inkişafın olduğunu və genişmiqyaslı abadlıq-quruculuq işlərinin aparıldığını qeyd edərək sakinlərin rifahının daha da yaxşılaşması istiqamətində məqsədyönlü tədbirlərin daim həyata keçirildiyini bildiri.

Daha sonra Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyev sakinlərin müraciətlərini ayrı-ayrılıqda dinləyib.

Hər bir sakinin probleminə

diqqətlə yanaşan Əhəd Abiyev vətəndaşların müraciətlərinin araşdırılması və qaldırılan məsələlərin qanunvericiliyin tələblərinə uyğun olaraq həllinə dair aidiyyəti qurumların rəhbərlərinə tapşırıqlar verib.

Səyyar qəbulda sakinlərin

məsələlərlə bağlı olmuşdur. Sakinlər tərəfindən qaldırılan məsələlərin əksəriyyəti Rayon İcra Hakimiyyətinin Başçısı Əhəd Abiyevin müvafiq göstərişi ilə yerində həll edilib, bəzi müraciətlərlə bağlı iş aidiyyəti qurumlara tezliklə qısa

müraciəti əsasən kənd ərazisində olan su keçidinin təmir olunması, istismara yararsız vəziyyətə düşmüş elektrik dirəklərinin və naqillərinin dəyişdirilməsi, kənd təbii qaz xəttinin çəkilməsi, kənd ümumi orta məktəbinin pəncərələrinə şüşələrin salınması, işlə təmin olunma və digər

müddət ərzində həll edilməsi tapşırılıb.

Sakinlər onların müraciətlərinə baxılması üçün yaradılan yüksək şəraitdən razılıq edərək göstərdiyi ali diqqət və qayğıya görə möhtərəm Prezident cənab İlham Əliyevə öz minnətdarlıqlarını bildirdilər.

Tərtərdə ilin doqquz ayında 24 milyon 966,6 min manatlıq tikinti-quraşdırma işləri aparılıb

Tərtər rayonunda tikinti-quruculuq və abadlıq işləri 2018-ci ilin doqquz ayında davam etdirilib. Bu dövrdə 24 milyon 966,6 min manatlıq tikinti-quraşdırma işləri aparılıb, 2726,4 min manat dəyərində əsas fondlar istifadəyə verilib.

Bu barədə Tərtər rayonunda 2018-ci ilin doqquz ayının yekunlarına həsr olunan hesabat yığıncağında məlumat verilib. Rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Müstəqim Məmmədovun məruzəsində bildirilib ki, ilin doqquz ayında rayonun sosial-iqtisadi inkişafının sürətləndirilməsi, iqtisadiyyatın daha da möhkəmləndirilməsi, infrastrukturun inkişaf etdirilməsi, sahibkarlığın dəstəklənməsi, əhalinin sosial-iqtisadi problemlərinin həlli və yaşayış məntəqələrinin abadlaşdırılması sahəsində tədbirlər uğurla davam etdirilib.

Hesabat dövründə dövlət başçısının Sərəncamına uyğun olaraq Tərtər şəhərində 20 ədəd çoxmənzilli yaşayış binasının fasad hissələri və giriş blokları əsaslı təmir olunub, hətərlərinə 48 min kvadratmetr asfalt örtüyü salınıb. Tərtər şəhərinin Nicat İsgəndərov, Nəriman Nərimanov və Mehdi Hüseynzadə küçələrində abadlıq və yenidənqurma, Heydər Əliyev parkında əsaslı təmir işləri aparılıb. Şəhər 6 nömrəli tam orta məktəb və Qazyan kənd ümumi orta məktəblərinin binaları, Seydimli kənd tam orta məktəbin bir korpusu, Qaradağlı kənd tam orta məktəbin 5 sinif otağı əsaslı təmir olunub, Bayandur və Poladlı kəndlərində modul tipli məktəblər istifadəyə verilib. Uzunluğu 21,5 kilometr olan Buruc-Güləbatlı-Xoruzlu-Kəbirli-Bayandurlu-Qaradağlı kəndlərarası avtomobil yolu yenidən qurulub, Tərtər-Hindarx avtomobil yolunun Tərtər rayonunun ərazisindən keçən 21 kilometrlik hissəsinin əsaslı təmirinə başlanılıb. Hazırda Olimpiya İdman Kompleksinin, Xalça İstehsalı Emalatxanasının, Bayraq muzeyinin

və 100 yerlik körpələr evi-uşaq bağçasının tikintisi davam etdirilir.

Diqqətə çatdırılıb ki, ilin doqquz ayında rayonda ümumi məhsul buraxılışının həcmi 132,1 milyon manat olub. Bütün maliyyə mənbələri hesabına əsas kapitalla 26 milyon 568,5 min manat investisiya yönəldilib. 363-ü daimi olmaqla, 2877 yeni iş yeri açılıb.

5,5 ton darı, 5 min 463,6 ton kartof, 12 min 230,8 ton tərəvəz, 3766,8 ton meyvə istehsal edilib.

Dövlət başçısının tapşırığına uyğun olaraq, rayonda pambıqçılıq və baramaçılıq inkişaf etdirilir. Belə ki, bu il rayonda ötən ilə müqayisədə 2,2 dəfə çox olmaqla, 10 min 228,3 kiloqram barama tədarük edilib, 3300 hektar sahədə pambıq becərilib. Bu günə kimi

Yığıncaqda qeyd olunub ki, cəbhə bölgəsində yerləşən Tərtər rayonunda aqrar sahənin inkişafı diqqət mərkəzindədir. İlin doqquz ayında kənd təsərrüfatı məhsulunun ümumi həcmi əvvəlki ilin müvafiq dövrünə nisbətən 1,9 faiz artaraq 54 milyon 465,5 manat təşkil edib. Onun 31 milyon 899 min manatı bitkiçilik, 22 milyon 566,4 manatı heyvandarlıq sahəsinin payına düşür.

Cari ilin məhsulu üçün 26 min 108,5 hektar sahədə kənd təsərrüfatı bitkiləri, o cümlədən 11 min 725,9 hektarda dənli və dənli paxlalı, 5 min 603,9 hektarda texniki, 1 min 514,6 hektarda kartof, tərəvəz və bostan, 7 min 264,1 hektarda yem bitkiləri əkilib. Bu günədək 44 min 175,2 ton ton taxıl, 23 min ton şəkər çuğunduru, 3655,8 ton günəbaxan, 530,2 ton dən üçün qarğıdalı, 39,8 ton lobya, 70,9 ton noxud,

5011 ton pambıq yığılaraq təhvil verilibdir. Hazırda rayonda kənd təsərrüfatı məhsulları istehsalı, o cümlədən pambıq yığımı davam edir.

Yığıncaqda təhsil, səhiyyə, mədəniyyət sahələrində həyata keçirilən tədbirlərdən, əhalinin elektrik enerjisi, təbii qaz, içməli və təsərrüfat suyu ilə təminatı istiqamətində görülən işlərdən, vətəndaşların müraciətlərinə baxılması və onların qəbulunun təşkililəndirilməsi ətrafı bəhs edilib.

Məruzə ətrafında Tərtər Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktoru Mehman Babayev, Telekommunikasiya qovşağının rəis əvəzi Bəhmən Sadıqov, fermer Mütəlib Rzayev, Canyataq kənd İƏD üzrə nümayəndə Bəkir Ağayev çıxış etdilər.

Məruzə və çıxışlarda uğurlarla yanaşı, problemlər də sadalanıb, onların həlli üçün təkliflər irəli sürüldü.

**Əvvəlki ötən saylarımızda
QARABAĞ ƏHVALATI
(1324-cü ilin səfər ayı—
1906-cı ilin mart ayı)**

Ermənilərin Qarabağda törətdikləri cinayətlər və qırğınlar haqqında hər gün rus dövlət orqanlarına xəbər çatdırılsa da, heç bir tədbir görmürdülər. Nəhayət, Qarabağa bir neçə yüz silahlı kazak göndərildi. Əvvəlcə Ağdama gələn bu silahlı kazaklar ermənilərin fitvası ilə burada müsəlmanlara qarşı ədalətsiz hərəkətlərə yol verdiklərinə görə, böyük qarışıqlıq əmələ gəldi. Kazakların silahsız əhaliyə qarşı açdıqları atəş nəticəsində üç nəfər adam qətlə yetirildi. Həkim Mirzə Məhəmmədin oğlu Mirzə Mehdiyə də məscidin qabağında dəstəmaz aldığı yerdə güllə ilə vurub öldürdülər.

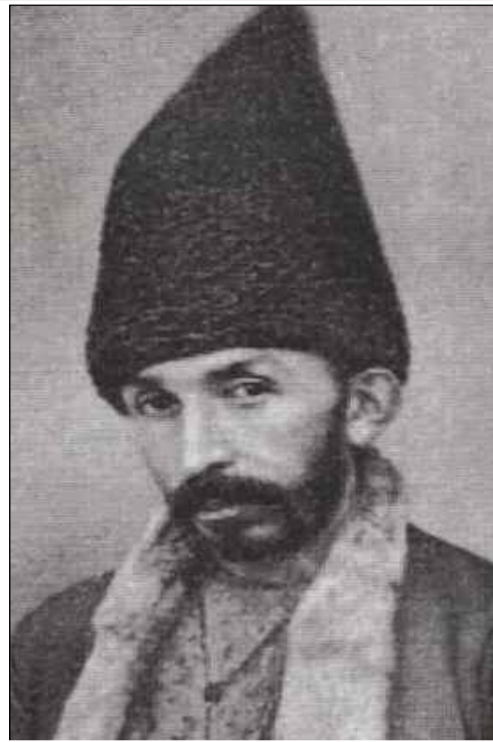
Ağdam əhalisi hadisə ilə əlaqədar yuxarı dövlət orqanlarına şikayət etdikdən sonra hərbi qubernatoru oraya göndərdilər. Qubernatorun Ağdama gəldiyini bilən kimi camaat meydana toplaşdı. Qubernator camaata müraciət edərək dedi ki, ey müsəlmanlar, bizim padşahımız sizdən çox razıdır. Siz padşahın sağ gözü, kazaklar isə sol

müsəlmanların da dövlət yanında müqəssir olmaları üçün bir tədbir görsünlər, bizim kimi kazaklar onların da mal-dövlətini qarət etsin və qadınlarının ismətlərinə toxunsunlar.

Ruslar bu təklifi qəbul edərək ermənilərin məqsədini həyata keçirmək üçün övretləri ilə arabaya minib Ağdama yola düşdülər. Onlar iki bağın arasından keçən yola çatanda birdən dad-fəryad çəkildilər:

— Ay gəlin, müsəlmanlar bizi soydular, əynimizdə, əlimizdə hər nə var idi, aldılar! Bizi lüt etdilər!

Bu qərarla Ağdam hakiminin yanına gəldilər. O, rus idi. Hakim gördü ki, bu dörd nəfəri elə soyublar ki, əyinlərində alt paldardan başqa bir şey qalmayıb. Hamısı soyuqdan tir-tir əsirlər. Hakim qəzəblənərək əhvalatı dərhal generala yazmaq və müsəlmanları tənbeh etmək istədi. Bu zaman müsəlman olan yasavul osetin hakimin yanına daxil olaraq rusların gəldiyi arabada axtarış aparmaq üçün icazə istədi. Osetin hakimdən razılıq əldə etdikdən sonra gəlib arabanın içindəki otu o tərəf-bu tərəfə çəkib yoxlayanda gördü ki, ruslar və onların övretlərinin bütün pal-

Mir Möhsün Nəvvab

(1906) dövlətin icazəsi ilə köçəri tərəkəmə müsəlman tayfaları çox rahatlıqla öz mal-qoyunları ilə birlikdə gəlib Qalanın ətrafın-

arabalarına yaxınlaşaraq dayanmasını əmr etdilər. Qorxudan o dəqiqə arabaları dayandırdılar.

Arabaları mühasirəyə alıb yoxlayarkən gördülər ki, orada bir qız, üç gənc gəlin, bir qoca övret, 10 nəfər erməni, bir rus və bir neçə müsəlman vardır.

Müsəlmanlara toxunuayıb, rusdan sual etdilər:

— Bəlkə, sən də ermənisən?

Müsəlmanlar şəhadət verdilər ki, bu, polyak tayfasındandır. Müsəlmanlarla Qalada müştərek davacat dükanı açır. İndi həmin dükən üçün davacat aparır. Əsgər xan polyakdan üzrxahlıq edib, o biri arabalarda əyləmiş erməniləri və övretləri əşyaları ilə birlikdə arabadan düşürüb öz mənzillərinə gətirdilər. Ermənilər və övretlər qorxudan əsirdilər.

Qaçaq Əsgər xan üzünü ermənilərə tutaraq dedi:

— Sizin ermənilərin namərdliklə tutub başına-gözünə vura-vura olmanın işgəncəsi və zülmü ilə apardığı doqquz nəfər müsəlman da sizin kimi canlı, ev və külfət sahibi idi. Məgər siz üçün Allahdan qorxan və insafılı bir adam yoxdurmu ki, bundan sonra belə əzazilliyə, rəzilliyə,

1905-06-cı illərdə erməni-müsəlman davasında kürd xalqının rolu

gözləridir. Kazakların bu xətəlarını başışlayın. Qarışıqlıq düşdüyündən səhv ediblər. Hərbi qubernator müsəlmanlara təskinlik verdikdən sonra Ağdama gəlmiş kazakların bir neçə dəstəsini ermənilərə qulaqburması vermək üçün Tağ, Tuğ, Güney və Quzey Çar-taz kəndlərinə göndərdi. Kazaklar bu dörd kəndi tufəng və top atəşinə tutdular və bir çox evlərə od vurub—yandırdılar. Ermənilərin övret-uşağı ağlaya-ağlaya, çığıra-çığıra kazaklara yalvarırdılar. Kazaklar onların yalvarmalarına baxmayaraq, evlərə girib, əllərinə keçən pulu, qızılı, gümüşü, daş-qaş və başqa zinet şeylərini qarət edir, qadınların və qızların üstündə olan zinetləri qoparıb aparırdılar. Evlərdə olan sandıqları sındırıb içində olan tətə və köhnə palazların hamısını götürüb aparırdılar. Bir para şeyləri isə çıxarıb bir-birinin üstünə yığaraq od vururdular. Gözəl erməni qız və qadınlarını zorlayaraq ismətlərinə təcavüz edirdilər. Bu əhvalat haqqında Qalaya xəbər çatdıqdan sonra ermənilər pul toplayıb dövlətin böyüklərinə teleqraf vuraraq kazakların yaramaz işlərindən şikayət etdilər.

ƏLAVƏ: Kazaklar yuxarıda göstərilən erməni kəndlərini dağıdarkən bir evdən xeyli gümüş pul tapılmışdı. Onlar bu pulların bir hissəsini divana vermiş, bir hissəsini isə camaata satmışdılar. Camaat elə bilmişdi ki, rus puludur. Amma sonra məlum oldu ki, həmin gümüş pullar Yaponiyada hazırlanmış. Həmin pullardan biri də mənim (M. M. Nəvvab) əlimə düşmüşdü.

ERMƏNİLƏRİN PAXILLIĞI VƏ HIYLƏSİ

Yuxarıda göstəriləndi kimi, kazakların Qarabağda ermənilərin başına gətirdiyi müsibətlər və müsəlmanlara qarşı isə hörmətlə yanaşmaları erməniləri çox narahat edirdi. Odur ki, ermənilər paxılıqdan rahat ola bilmir, onların başlarına gətirilmiş müsibətlərə müsəlmanların da düşməsi və kazaklar yanında hörmətlərini itirməsi üçün tədbirlər töküldülər. Neçə-neçə erməni qımdatları yığılıb bu fikir ətrafında baş partladırıldı. Xankəndində ermənilər iki rus kişisinə və övretlərinə üç yüz manat pul verərək onlardan xahiş etdilər ki,

tarları və çəkmələri otun altındadır. Əhvalatdan xəbərdar olan hakim qeyzlənərək həmin rusların və arabaçının

döyülməsi haqqında əmr verdi. Övretlərə isə dedi ki, bu saat doğrusunu deyin görüm bu nə işdir, yoxsa sizi həbsxanaya göndərəcəyəm. Matuşkalar dedilər ki, bizi nə döyün, nə də həbsxanaya göndərin, əhvalat belədir. Qımdatlar bizə üç yüz manat pul verərək bu hiyləyə təhrik etdilər ki, biz müsəlmanları belə bir əməllə günahlandıraraq və bunun nəticəsində ruslar onları cəzalandırınsınlar. Biz də bunu edə bilmedik. Hiyləmizin üstü açıldı.

Müsəlmanlar onlara qarşı yönəldilmiş bu hiylənin üstünü açdığına görə xeyli pul yığıb həmin osetinə verdilər və böyük təşəkkürlərini bildirdilər. Beləliklə, ermənilərin növbəti hiyləsi faş olub, rüsvay oldular. Ona görə də atalar deyib ki, başqasına quyu qazanın özü düşər. Yaxud, hər nə ekərsən, onu da biçərsən.

QAÇAQ ƏSGƏR XANIN ƏHVALATI

1324-cü ilin rəbiüs-sani ayında (may

dakı boş yerlərdə dayandırlar. Bir gecəgündüz istirahət etdikdən və lazımı ərzaqları aldıqdan sonra Qalada erməni məhəlləsindən yuxarıdakı qapıdan çıxıb, hər kəs öz yaylaqlarında olan yerlərinə getdilər. Beləliklə, tərəkəmə tayfaları bir-birinin ardınca əmin-amanlıqla gəlib-gedirdilər. Ermənilərdən də bunlara toxunmağa heç kəs cürət etmirdi. Tərəkəmə tayfalarının gəlib-gətdiyi bir neçə gün ərzində çoxlu şənliklər və alış-veriş oldu.

Bir gün müsəlmanlar doqquz kəl arabası dolu ərzağı Qalaya gətirib sahibinə verdikdən sonra geri qayıdarkən Ballica kəndi yaxınlığında yolla gedərkən 30-40 nəfər erməni qulduru qəflətən arabaların üzərinə hücum edərək arabaçıları əsir aldılar, arabalardan isə kəlləri açıb qabaqlarına qatıb apardılar. Ermənilər hücum edərkən arabaçılardan iki nəfəri isə girov götürdülər. Silah gəzdirmək qadağan olunduğuna görə, müsəlmanların heç birində müdafiə olunmaq üçün tufəng və tapança yox idi. Qalaya xəbər çatdıqdan sonra iş bilən teleqram vuraraq əhvalatı böyüklərə xəbər verdilər. Ermənilər tutduqları doqquz nəfər müsəlmanı əzab-əziyyətlə kəndlərinə gətirərək orada öldürmək istəyəndə camaat mane oldu. Sonra həmin quldurlar tutduqları doqquz nəfəri meşəyə gətirərək zülm və əzabla öldürdülər.

Qaladan bir neçə nəfər erməni və müsəlman tutulmuş doqquz nəfəri azad etmək üçün həmin kəndə getdilər. Yerli ermənilər bəhanə ilə guya gedib bir qədər axtarıqdan sonra gəlib qalalılara bildirdilər ki, onlar öldürülmüblər. Bu əhvalat hamıya böyük təsir etdi. Xüsusən çöllərdə dolanan qaçaqlar bu əhvalatdan çox qəzəbləndilər. Qaçaq dəstələrindən birinin başçısı Əsgər xan öz yoldaşlarına bildirdi ki, bu günahsız adamların qanına əvəz almasam, namərdəm. Müsəlmanlar dövlətin nəzərində müqəssir olmasın deyə belə əməllərə yol vermirdik. İndi ki onlar müqəssirdirlər, onların əvəzini çıxmalıyıq.

Əsgər xanın dəstəsi atlanaraq, Yevlax yoluna gəldilər. Uzaqdan gördülər ki, bir neçə dilican arabası gedir. Onlar dilican

cinayətə, nahaq qanların tökülünməsinə bəis olmağı və xalqın rahatlığını əlindən almağı sizin quldur, binamus və namərd qımdatlara nəsihət etsin? İndi siz əyləşin, yeyib-için və rahatlanın. Əgər ermənilərin apardıqları 9 nəfər müsəlman salamatdırsa, siz də sağ və salamat öz əşyalarınızla çıxıb evlərinizə gedəcəksiniz. Yox əgər onlar öldürülmüş olsalar, siz də onların dalınca gedəcəksiniz.

Nəhayət, bir neçə gündən sonra məlum oldu ki, ermənilərin apardığı 9 nəfər öldürüldü. Qaçaq da 10 nəfər erməni öldürüb dəfn etdilər. Övretləri isə saxladılar.

QARĞABAZAR ƏHVALATI

Mirzə Hüseyn Cavad oğlu qarğabazarlı mənimlə (M. M. Nəvvabla) üzbəüz oturub bu əhvalatı özü nəql etdi. O, mənə danışdı ki, ermənilərin müsəlman kəndlərində törətdikləri vəhşilikləri eşidərkən biz hövsələdən çıxdıq və Qarğabazar, Qoçuəhmədli, Pirəhmədli, Qaragüllü və başqa kəndlərdən cavanları və igid döyüşçüləri toplayıb ermənilərin bu vəhşiliklərinin qarşısını almaq qərarına gəldik. Biz silahlanıb erməni kəndlərinin üstünə gedərkən xəbər gətirdilər ki, ermənilər ətraf kəndləri boşaldıb hamısı mövqeyi baxımından möhkəm və yaxşı mühafizəsi olan Xırmancıq kəndinə toplaşdılar. Bütün ətraf kəndlərin kişiləri və övret-uşaqları da Xırmancıqda cəmləmişdilər. Ətrafdan gələn ermənilər özləri ilə mal-dövlətlərini də bu kəndə gətirmişdilər. Erməni kəndlərinin üzərinə getməyə hazırlaşan müsəlman dəstəsi Xırmancıq kəndinə gələrək onu iki tərəfdən mühasirəyə aldılar. Vəziyyəti belə görən ermənilərin bir qismi o biri tərəfdən qaçmağa başladılar. Bir qismi isə məxfi yerlərdə gizləndilər. Müsəlman dəstəsi gözə görünən ermənilərlə atışa-atışa kəndə daxil oldular.

Bir neçə erməni öldürüldükdən sonra kənddə olan mal-dövlətdən qənimət kimi götürüb özləri ilə geri qayıdanda meşələrdə gizlənməmiş ermənilərlə atışmaları oldu və müsəlmanların tamahkarlığı ucundan bir neçə nəfər şəhid oldu. Müsəlmanlar şəhidlərin meyidlərini özləri ilə götürüb geri qayıtdılar.

Ardı var

Səhifəni Hazırladı: Tahir Süleyman

OSMANLI DÖVLƏTİNDƏ MUXTAR KÜRD BƏYLİKLƏRİNİN RƏHBƏRLİYİ

(Əvvəlki ötən sayımızda)

Adana və Maraş bölgəsindən gətirilən Türkmən göçer tayfaları Kürdüstan şəhərlərinə və ticarət əhəmiyyət kəsb edən yollar üzərinə iskân etdirilər. Güclü Kethüdalığı olan göçer Kürd tayfaları qərbdə Konya Cihanbeyli, Ankara Polatlı, Haymana, Qulu və Kırşehir bölgələrinə və cənubda Rakka'ya zorla köçürülür.

Xüsusilə Osmanlı Has bayrağı olan şəhər və qəsəbələrdə mərkəzi rəhbərlik gücləndirilir. 1800'lərdə alınan tədbirlər Osmanlı Dövləti üçün kafi olmaz. İnzibati nizamda yenilik hərəkatlarına girişlər. Bu yeniliklərdə Qərbi Avropa dövlətlərinin inkişafını model olaraq almağa çalışan Osmanlı Dövləti, xüsusilə yüksələn və güclənən dövlət olan Fransa Dövlət təşkilatı nümunəsindən hərəkatlə mərkəzi inzibati dövlət layihələrinə sarılır. Edilən yeniliklərin mərkəzdən uzaqda olan qubernatorlar və idarəçilər tərəfindən də qəbul edilməsi lazım olduğuna inanılan II. Mahmud dövründə (1808-1839), Kürdüstan'daki Kürd Bəylik hökumətlərinə, Bayraqlarının və Mirlik Aşiretleri təmizlik etmə cəhdlərinə hərbi olaraq qərbdən şərqlə doğru başlayır. Osmanlı Dövləti hərbi hərəkatlər sonrası Kürd muxtar idarələrin təmizliyi ilə birlikdə yeni mərkəzi inzibati sistemləri Kürdüstan da qüvvəyə qoymağa və yeni yerli idarələri meydana gətirməyə çalışır. Bu qərarlar, Kürdüstanda onlarla Kürd müqaviməti olan döyüşlərə səbəb olur. * 7. Botan Beyliyinin hərbi olaraq təsfiyesindən sonra Osmanlı Dövləti 1847-də Diyarbakır mərkəzli Kürdüstan Əyaləti qurur. Məqsəd dövlətin yeni bir nizamını, bu status altında Kürdüstanda örgütləməkdir. Bu cəhd iyirmi il davam edir. Sonra bu planlamada vəz keçilər. Siyasi tərif olan "Kürdüstan" adı, təkrar coğrafi bir ad olaraq istifadə edilir. Daha sonrakı dövrlərdə bu ad yerinə bölgəyə "Şarki" tərifini gətirildi. Hamidiye Alayları, Yeni Mərkəzi İdarə və Kürd Milliyətçiliyinin Doğuşu Kürd Bəylik Özerkliklərinin ilqası sonrası Osmanlı dövlətinin inkişaf etdirdiyi müstəmləkəçi və ilhakçı tətbiqləri deyilə bilər ki, yeni inzibati müstəmləkəçi dövlət nizamını Kürdüstanda təmin edilməsi üçün kafi olmaz. Özellikle Sultan II. Abdülhəmid dövründə Kürdüstanı yeni müdaxilələr təşkil edilir.

Bunlardan biri Kürd sünni tayfaları Hamidiye Alayları altında təşkil edilməsidir. M.Ş. Lazarev, bu alayların quruluş səbəbini belə açıqlayır: "Hamidiye Alayları ilə Kürdləri Rusiya qarşısında güclü bir hərbi sipər, İrana qarşı hücum vasitəsi vəziyyətinə gətirmə məqsədi yanında əhəmiyyətli məqsədlərindən biri, Kürdləri Türk inzibati mövqələrinin möhkəm nəzarəti altında dayanmağa alıştırmaktır. Bununla birlikdə, bu Hamidiye Alayları, xristian milli azlıqların, xüsusilə də ermənilərin yüksələn azadlıq hərəkatlarına qarşı istifadə etmək məqsədiylə qurulmuşdu.

* 8. Hamidiye Alayları sonrası izlənilən inkişaf, yeni Kürd milliyətçisi olan aydın qrupların oluşumuydu. Köhnə Kürd muxtar quruluşu verən Kürd hanedanlarının uşaqları yeni Kürd milli aydınlarıydı. Onlar bəy atalarının Osmanlı Dövlətinin müstəmləkəçi siyasətlərinə və işğalçı cəhdlərinə qarşı gəlişləri ilə böyümüş və gəncliklərində Orta-şərqlə inkişaf edən yeni milliyətçi fikirlər ilə tanış olmuşlardı. Bəylik və xanədanlıq haqq mübarizəsi olaraq inkişaf edən üsyanlar yeni milliyətçi fikirlər ilə birlikdə 20 yüz ildə Kürdüstanda Kürd Probleminin konkret olaraq ortaya çıxmasına səbəb oldu. Bu tarixdən etibarən Kürdlərin mərkəzi rəhbərliyə qarşı tələbləri və reaksiyaları zamanla inkişaf edəcək olan Kürd milli düşüncəsini meydana gətirdi. Bu perspektiv altında Kürd milli təşkilatları prosesin sonunda meydana gəlməyə başladı.

Bu dövrdə yaranan Kürd Ziyalıların və Bəylərinin liderliyində qurulan Kürdüstan Teali Cəmiyyəti 30 dekabr 1918-ci ildə

İstanbulda qurulan və şərq ellərində şöbələri açılan, avtonom bir Kürd dövləti qurulmasını məqsəd qoyan önə çıxmış bir cəmiyyətdə. Cəmiyyətin adı, "Kürdüstan Yüksəlmə Dərnəyi" mənasını verməkdə idi. Əslində 1. Dünya Döyüşündən məğlub çıxan Osmanlı Dövləti, o sıra "Sevr müqaviləsi" (10 Avqust 1920) qərarlarını nəzərə alaraq, meydana gələcək torpaq itkinlərini güdürək, Kürd Milli Hərəkatına nəzarət

etmək üçün bu dərnəyin inkişafına əvvəllər köməkçi olmuşdu. Təbii ki, bu vəziyyət kürd aydınlarının bilinmiyordu. Kürdüstan Teali Cəmiyyətinin qurucuları arasında diqqət ilə araşdırılsa köhnə muxtar Kürd Bəylik idarəçi ailələrin uşaqlarının olduğu görülür. Dərnək qabaqcılları və üzvlərinin kimlikli ailəvi xüsusiyyətləri, Kürd məsələsinin tarixsəliyyəsinə dəlalətdir. Kürdüstan Teali Cəmiyyəti qurucu heyəti də belə bir ləqəbi malikdir: Seyyid Abdulkadir Əfəndi, Hüseyn Şükrü (Baban) Bəy, Dr. Məmməd Şükrü (Səkbani) Bəy, Muhiddin Namik Bəy, Babanzadə Hikmət bəy, Kəmran Ali Bedirhan, Nəcməddin Hüseyn, Rəşid Ağa, Kâdızadə M. Şövqü, Arvasizadə Mehmet Şefik, Mehmet Mihr, Emin Feyzi, Vanlı M. Səlim Begi, Berzencizadə Abdülvahid, Dr. Hamid Şakir, İlav Rəşid, Dr. F. Berho, Hakkari Abdurrahim Rəhmi, Yemlekizadə Əziz, Hetzanizadə Kamal Fevzi vs. Bu kəslər köhnə Muxtar Kürd Bəylik idarələrinin sahibləri olan ailələrdən gələn şəxslərdir. * 9. Osmanlı Dövləti və Türkiyə Dövləti ilə Kürdlərin muxtariyyət Müzakərələri 1. Dünya Hərbindən məğlub ayrılan Osmanlı Dövləti, avtonom rəhbərlik haqqında Sevr Andlaşmasında ön görülən "Müstəqil Kürdüstan Dövləti" meydana gəlməsinin qarşısını almaq üçün son olaraq Kürdüstan Teali Cəmiyyəti ilə əlaqələr qurur. 22. Aralık. 1918 tarixində Hökumətdəki Azadlıq və İttifaq Fırqəsi və Kürdüstan Teali Cəmiyyəti arasında anlaşma imzalanır. Bu müqaviləni cəmiyyət adına Kürdüstan Teali Cəmiyyəti Başçısı Seyyid Abdulkadir, üzvlərindən Sait və Mehmet Ali, Osmanlı Dövləti Azadlıq və İttifaq Təriqəti Hökuməti adından isə Zeynel Abidin (Konya Mebusu), Vasif (Qarasi mebusu) və Mustafa Səbri Əfəndi imzalayır. Anlaşma lazımcı kürd əhalisinin daha sıx olduğu bölgələrdə İslam xəlifəliyini və Osmanlı səltənətinə bağlı qalmaları şərti Kürd avtonom bir rəhbərlik şəklində tanınacaq.

* 10. Lakin Osmanlı Dövləti adına verilən sözdə muxtariyyət anlaşması üçün bir şey göstərilməyib, təbii ki. Benzer sözdə muxtariyyət yaşaması, Kürdüstan'daki Kürd Teali Cəmiyyət şöbələrinin təmizliyi üçün Osmanlı Dövlətinin gizlicə dəstəyi ilə qurulan "Şərq-i Müdafiə Hüquq Cəmiyyəti" proqramında iştirak edir. Hətta M. Kamal bu cəmiyyəti təşviq edir. Bu cəmiyyət Kürdüstanda "Kurd muxtariyyət vəd edən təbliğatları ilə Kürd bəylərinin və irəli gələnlərinin çoxunu M. Kamal onları aldadaaraq

yanına çəker. Osmanlı Dövlətini zamanla xaricləyən və İstanbul Məclisinin daşınması ilə yaradılan Ankara hökuməti, Osmanlı Azadlıq və İttifaq Təriqəti kimi Kurd muxtar rəhbərliklərdən yana olduğu yeni qəbul etdiyi konstitusiyaya ilə qəbul edər. Bu mətnə görə Kurd;

1. Məclisin qəbul etdiyi 20 Yanvar 1921 konstitusiyasının 10 və 11. maddələrində iştirak edən qanunlara görə məhəlli

idarələrin muxtariyyət ön görülür. Necə M. Kamal, İzmirdə 16-17 yanvar 1923-cü ildə bu istiqamətdə düşüncələr ehtiva edən bəyanat da tapılır. "Addım-addım bütün məmləkətdə və geniş ölçüdə birbaşa xalq təbəqələrinin əlaqədar və təsirli olduğu 'məhəlli idarələr' qurulması daxili və xarici siyasətimizin gərəklərindəndir. Kürdlərin oturduğu bölgələrdə isə, həm daxili siyasətimiz və həm də xarici siyasətimiz baxımından addım addım məhəlli bir idarə qurulmasını zəruri bulmaktayız...

Konstitusiyaya lazımcı onsuz da bir növ yerli özerkliklər meydana gələcək. O halda hansı Livanın xalqı kürd isə, onlar öz özlərini avtonom olaraq idarə edəcəklər deməkdir...

İndi TBMM həm kürdlərin həm də Türklərin səlahiyyət sahibi vəkillərindən meydana gəlmişdir və bu iki ünsür bütün maraqlarını və müqəddəratını birləşirmişlərdir. Yeni onlar bilirlər ki, bu ortağ bir şeydir. Ayrı bir sərhəd çəkməyə cəhd etmək doğru ola bilməz. "Der. * 11. Nitekim Ankara hökumətinin döyüş qalibi İttifaq Dövlətləri ilə Lozanna müqaviləsi etməsi nəticəsində Kurd muxtariyyət müzakərələri da son tapar. Kürdüstan Lozanna müqaviləsi ilə artıq dörd parçaya bölünmüşdür. Ankarada döyüş dövrünün təmsili olan 1. Məclis paylanır. Yuxarıdan atamalı edilən seçkilər nəticəsində yaradılan yeni məclis ilə 1924 Konstitusiyası qəbul edilir. Bu konstitusiyaya görə artıq Kürdüstan yoxdur, Türkiyə vətəndaşı olan hər kəs Türkdür! Yeni Türkiyə Dövləti, Kürdlərin Türkleşməsi və bölgə idarəsinin hamısı ilə mərkəzi hökumətinin qənaət və rəhbərliyi üzərinə formalaşmışdır.

Açıqcası hər hansı bir status da yetirilmədiyi üçün Kürdüstan və Kürdlər yox sayılmışdır. 22.02.2017 / Meleti-yenidən düzenlendi. NOTLAR: 1-Ayşe Azad, "İdris-i Bitlis: 'Mövlana' mı 'iblis' mi?" 30/09/2012 - Radikal. 2-Tac-üt Tevarih c.4.s.2503-Ayşe Azad, "İdris-i Bitlis: 'Mövlana' mı 'iblis' mi?" 30/09/2012-Radikal. 4- 1520-ci ildəki bir Osmanlı sənədində, "Əyalət-i Diyarbekir" başlığı altında 9 liva, bunların da altında 28 "Ekrad bayrağı" (Kürd bayrağı) sayılırdı. 1526-cı ilə aid bir sənəddə isə, "Diyarbakir Vilayəti Livaları" başlığı altında əvvəl 10 Osmanlı bayrağı, sonra da Vilayət-i Kürdüstan başlığı altında "Ekrad sancacaqları" deyilən 17 bayraq sayılmışdı. Diyarbakir əyaləti içindəki sancacaqları 35 "i keçdiyi; bunların 16 "sının Kadr hazırlığı

nizamına tabe klassik Osmanlı sancacaqları olduğu; qalanların isə "yurdluq-ocaklıq" və "hökumət" deyilə də təsnif edilən muxtar Kürd rəhbərliklə "Kürdüstan vilayəti livaları" olduğu görülür. 1529 tarixinə görə isə yuxarıdakı sancacqlardan başqa Mosul, Ane, Deyr-i Rahbe, Hasankeyf bayraqlarının da Diyarbakir əyalətinə bağlandığını və beləcə Diyarbakırın Osmanlı İmperatorluğunun ən böyük əyaləti halına gəldiyini görməliyiz. 5- baxın. Kürd-Osmanlı İttifaqının 500. İldə əzbər Dokunmak-Şakir Epözdemir 6- Kürdüstanda muxtar strukturlarda əvvəlki inzibati təmsil: İDARƏT MƏ ƏDALƏT TƏHLÜKƏSİZLİK YÖNETİCİ Hükümet Qazı-Yerli: Mir tərəfindən təyin. Fərmanı Bəy-Mirəmiran-Sancak Qazı-Osmanlı Has bayraq tərəfindən təyin. Fərmanı Sancakbeyi-Mir Aşiretlerde və Böyük Kəndlərdə Naib-Osmanlı Has bayraq tərəfindən təyin. Fərmanı Kəthüda-Tayfa Reisi / Mir 7- M.Ş. Lazarev, "Kürdüstan və Kürd Problemi" say. 151.8- Bu dövr sonrası Osmanlı İmperatorluğun yeni siyasətinə reaksiya olaraq zaman içində ortaya çıxan kürd üsyanları tarixlərinə və yerlərinə görə belə sıralana bilər: 1. Babanzadə Abdurrahman Paşa üsyanı (1806-1808, Süleymaniyyə) 2. Babanzadə Əhməd Paşa üsyanı (1812, Süleymaniyyə) III. Zaza Aşiretleri Üsyanı (1818-1820, Dersim) 1. Revanduz Yezidi Üsyanı (1830-1833, Hakkari və ətrafı) 2. Mir Məhəmməd Üsyanı (1832-1833, Soran) 3. Kör Mehmet Paşa üsyanı (1830-1833, Erbil, Mosul, Şirvan) VII. Garzan Üsyanı (1839, Diyarbakır) VIII. Bedirhan bəy Üsyanı (1843-1847, cızır-Botan, Hakkari və ətrafı) VIII. Yəzdan İzzettin Şer Üsyanı (1855, Bitlis) 1. Bedirhan Osman Paşa üsyanı (1877-1878, Cizre və Midyat) 2. Şeyx Ubeydullah Üsyanı (1880, Hakkari və Şəmdinli) XII. Emin Ali Bedirhan Üsyanı (1889, Erzincan) 9- Şəmdinan ailəsindən, Şeyx Ubeydullah və ahfadı Seyyid Abdulkadir (1851-1925), Qurucu prezident, Şeyx Ubeydullahın oğlu; Seyyid Mehmet, Şeyx Ubeydullahın oğlu; Seyyid Abdullah, Şeyx Ubeydullahın nəvəsi; Seyyid Taha, Şeyx Ubeydullahın torunu. Bedirhan Paşa və ahfadı Mehmet Emin Əli (1851-1926), Bedirhan Paşanın oğlu; Süreyya (1883-1938), Mehmet Emin Əlinin oğlu; Cəladət (1895-1951), Mehmet Emin Əlinin oğlu; Kəmuran (1895-1978), Mehmet Emin Əlinin oğlu; Miqdad Mithad Əsvəd, Bedirhan Paşanın oğlu; Bedirhanzadə Mehmet Ali, Bedirhan Paşanın oğlu; Bedirhanzadə Həsən Nuri, Bedirhan Paşanın oğlu; Abdurrahman, Bedirhan Paşanın oğlu; Bedirhanzadə Murat Remzi, Bedirhan Paşanın oğlu, Bələdiyyə köhnə Başmüfəttişi; Halil Rami Bəy, Bedirhan Paşanın oğlu, Malatya Mutasarrıfı Xəlil; Asaf Bedirhan, Xəlil Rami Beyin (Malatya mutasarrıfı Xəlil) oğlu; Bedirhan Ali, Bedirhan Paşanın nəvəsi, Homs köhnə Mutasarrıfı Mehmet Nəcib Paşanın oğlu. Baban Aşiretindən; Babanzadə Şükrü (Şükrü Baban); Babanzadə Mustafa Zehni Paşa, Hicaz köhnə qubernatoru; Babanzadə Fuad Bəy; Babanzadə Hikmət bəy; Babanzadə Əziz Bəy; Babanzadə Mahmud Bey. Aydın və Bürokratiya zümərəsinə:

Diyarbakırlı Cəmil Paşa Ailəsindən; Əhməd Cemilpaşa, Əkrəm Cemilpaşa, Kadri Cemilpaşa. Digər bəzi üzvlər; Mevlanzadə Rıfat, Əhməd Həmdü Paşa, Arvasizadə Mehmet Şefik, Səid Molla, Yusuf Ziya Koçoğlu, Mehmet Şükrü Səkbani (1881-1960), Təqaüdcü Ferik Fuat Paşa, Təqaüdcü Ferik Əhməd Həmdü Paşa. 10- Turan, Şərafəddin. "Türk İnkılab Tarixi-2" ("Əksəriyyətlə kürd tayfalarının oturduğu məmləkətlərdə yeni siyasət cəhətdən İslam xəlifəliyini və Osmanlı səltənətinə bağlı qalmaq şərtiylə, bütün xalqın çoxluğu ilə seçilən bir rəhbərliyin başçılığı altında muxtar bir rəhbərliyə sahib olacaq.") 11- Bakz. Mustafa Kamal, Eskişehir-İzmit Konuşmaları, 1923, Kaynak Yayınları, 1999, s.103.

KÜRD XALQININ DƏYƏRLİ OĞLU, AZƏRBAYCAN NƏSRİNİN QARTALI SÜLEYMAN HÜSEYN OĞLU RƏHİMOVUN VƏFATINDAN 35 İL ÖTDÜ

Süleyman Rəhimov 1900-cü ilin oktyabrında Zəngəzur mahalının Qubadlı rayonunun Əyin kəndində anadan olmuşdur. İbtidai təhsilini ikisinfli rus məktəbində almışdır. İlk təhsilini kənddə almış, sonralar texnikum və ali məktəb bitirmişdir. 1921-ci ildə Xanlıq kəndində yeni açılmış məktəbdə müəllim işləməyə başlamışdır. Şuşada pedaqoji kursda oxuduqdan sonra uzun müddət Zəngəzur mahalının müxtəlif rayonlarında müəllimlik etmişdir. 1928-ci ilin payızında dostu Əli Vəliyevlə Bakıya gələrək ADU-nun tarix fakültəsində təhsil almış, eyni zamanda Qaraxəhərdə ikincövlü savad kursunda yaşlı fəhlələrə dərs demişdir.

Ədəbi fəaliyyətə 1930-cu ildən başlayan Süleyman Rəhimovun ilk əsəri "Şamo"dur. Bununla belə o 50 il bu əsərinin üzərində işləmiş və ona əlavələr etmişdir.

Süleyman Rəhimov 1939-1940, 1944-1946 və 1954-1958-ci illərdə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri olmuşdur. Azərbaycanın Laçın, Samux, Şahbuz və Nəraşen rayonlarında rəhbər partiya işlərində çalışmışdır (1934-1937). Azərbaycan K(b)P Bakı şəhər komitəsində təbliğat üzrə katib (1940-1941), Azərbaycan K(b)P MK-da təbliğat və təşviqat şöbəsinin müdiri müavini (1941-1944), Azərbaycan Nazirlər Soveti yanında Mədəni-Maarif İşləri Komitəsinin sədri (1945-1958) vəzifələrində işləmişdir.

Azərbaycan Jurnalistlər İttifaqının "Qızıl qələm" mükafatına (1972) layiq görülmüşdür. Üç dəfə Lenin ordeni (1946, 1970, 1975), "Qırmızı Əmək Bayrağı" (1959), "Şərəf nişanı" (1942) ordenləri və medallarla təltif edilmişdir, 1960-cı ildə xalq yazıçısı, 1975-ci ildə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adları almışdır.

1983-cü il oktyabrın 11-də vəfat etmişdir.

Rəhimov Süleyman Hüseyn oğlu - nasir, 1938-ci ildən AYB-nin üzvü, Azərbaycanın xalq yazıçısı (1960), Sosialist Əməyi Qəhrəmanı (1975).

Süleyman Rəhimov 1900-cü ilin oktyabrında Zəngəzur mahalının Qubadlı rayonunun Əyin kəndində anadan olmuşdur. İbtidai təhsilini ikisinfli rus məktəbində

almışdır. 1921-ci ildə Xanlıq kəndində yeni açılmış məktəbdə müəllim işləməyə başlamışdır. Şuşada pedaqoji kursda oxuduqdan sonra uzun müddət Zəngəzur mahalının müxtəlif rayonlarında müəllimlik etmişdir.

1928-ci ilin payızında dostu Əli Vəliyevlə Bakıya gələrək ADU-nun tarix fakültəsində təhsil almış, eyni zamanda Qaraxəhərdə ikincövlü savad kursunda yaşlı fəhlələrə dərs demişdir.

Ədəbi fəaliyyətə 1930-cu ildən başlayan Süleyman Rəhimovun ilk əsəri "Şamo"dur. Bununla belə o 50 il bu əsərinin üzərində işləmiş və ona əlavələr etmişdir.

Süleyman Rəhimov 1939-1940, 1944-1946 və 1954-1958-ci illərdə Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin sədri olmuşdur. Azərbaycanın Laçın, Samux, Şahbuz və Nəraşen rayonlarında rəhbər partiya işlərində çalışmışdır (1934-1937). Azərbaycan K(b)P Bakı şəhər komitəsində təbliğat üzrə katib (1940-1941), Azərbaycan K(b)P MK-da təbliğat və təşviqat şöbəsinin müdiri müavini (1941-1944), Azərbaycan Nazirlər Soveti yanında Mədəni-Maarif İşləri Komitəsinin sədri (1945-1958) vəzifələrində işləmişdir.

Azərbaycan Jurnalistlər İttifaqının "Qızıl qələm" mükafatına (1972) layiq görülmüşdür. Üç dəfə Lenin ordeni (1946, 1970, 1975), "Qırmızı Əmək Bayrağı" (1959), "Şərəf nişanı" (1942) ordenləri və medallarla təltif edilmişdir, 1960-cı ildə xalq yazıçısı, 1975-ci ildə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adları almışdır.

1983-cü il oktyabrın 11-də vəfat etmişdir.

Şamo (I,II c. 1931, 1940), Saçlı (1944)

"Ata və oğul" (1949)

"Mehman" (1953)

"Ana və abidəsi" (1967)

"Mahtəvan" (1968)

"Seçilmiş əsərləri" (üç cild-də, 1968-1981)

"Ağbulaq dağlarında"

"Medalyon"

"Ötən günlər dəftərindən"

"Qafqaz qartalı"

"Qoşqar qızı"

"Aynalı"

"Qardaş qəbri"

"Su pərisi"

"Uğundu"

"Şamo" - xalq yazıçı Süleyman Rəhimovun romanı.

Ədəbi fəaliyyətə 1930-cu ildən başlayan Süleyman Rəhimovun ilk əsəri "Şamo"dur. O "Şamo" ki, bütün ömrü boyu onun üzərində işləyib. Doğrudur, arada yeni əsərlər də yazıb: "Aynalı", "Qardaş qəbri", "Su pərisi", "Uğundu" və sairə. Lakin ədibin özü üçün də ən əziz əsər "Şamo" olub. Düz əlli ilə yaxın onun üzərində işləməkdən doymayıb. Maraqlıdır ki, elə ilk çap əsəri də "Şamo"dur. Böyük ədib tənqidi məqalələrinin birində yazırdı: "Yazıçılıq - istedad, zəhmət, bir də cəsarətdir. Bu cür olmasa, yazıçı olmaz. Yazıçılıq əsl qəhrəmanlıqdır. Həyatda qorxaqdan kişi çıxmayan kimi, yazıçılıqda da qorxaqdan kişi yazıçı çıxa bilməz. Yazıçılıq xarüqələdə cəsarətdir".

"Şamo"dən söz düşmüşkən, yazıçı bu əsərini həqiqətən çox sevirdi. Yaratdığı qəhrəmana o qədər dərinə bağlanmışdı ki, hətta övladlarından birinin adını Şamo qoymuşdu. İnkaredilməz faktıdır ki, Süleyman Rəhimov geniş nəfəslə, çox sanballı yazıçı idi. Xalq həyatının incəliklərinə dərinə bələdliyi yaratdığı epik lövhələrə canlılıq gətirmişdi.

Azərbaycan nəsrində Süleyman Rəhimov əslində roman-epopeya yaratmışdı. Amma bugünün prizmasından bu əsərlərə diqqət yetirəndə böyük yazıçıların da zamanın təzyiqindən kənara çıxa bilməməsi diqqət çəkir. Süleyman Rəhimov seçdiyi ədəbi qəhrəmanlara tək cəsarətinin deyil, həm də dövrün prinsipləri əsasında yanaşmaq məcburiyyətində

olub. Ermənilərə qan udduran, milli mənafə uğrunda savaşa qalxan, bu gün də haqqında nəinki tək cəngəzurda, bütövlükdə Azərbaycanda

edəbiyyatımızda tək cə maraqlı yazıçı deyildi. O, həm də milli hisslərlə yaşayıb-yaradan böyük insan idi. Dövrün ab-havası, sosial

canda danışılan qeyrtəli vətən oğlunun - Sultan bəyin "Şamo"da mənfi obraza çevrilməsi dövrün tələbi idi. Sovet quruluşu yazıçıdan məhz əsl bəylərin üstündən qara xətt çəkib guya xalq içindən çıxmış süni qəhrəman yaratmağı tələb edirdi. Buna görə də Sultan bəylər xalqa çox eybəcər şəkildə təqdim edilir, süni surətdə uydurulmuş obrazlar zirvəyə qaldırılırdı. Bu ziddiyyətlərin qovuşuğunda Süleyman Rəhimovun xalqa bağlılığı, vətən sevgisi onun bu əsərdə yeni müsbət obrazlar yaratmasına imkan verirdi. Süjet xətlərini genişləndirmək, oxucunun rəğbətini qazanmaq, bəlkə də daha çox ədəbiyyatda əbədi qalmaq üçün Süleyman Rəhimov əgər bir tərəfdən Lenin ideyalarını alqışlayırdısa, digər tərəfdən də milli kökə, adət-ənənəyə sadıq, qorxmaz, namuslu, cəngavər, orijinal qadın obrazlarını qələmə alırdı. Çünki belə anaların bətinəndən ancaq igid və mərdlər doğula bilər. Milli şüura başqa cür xidmət etmək mümkün deyildi. Süleyman Rəhimov

həyat tərzi, sovet quruluşunun qanun və diktələri yazıçının yaradıcılığından təsirsiz keçməyə bilməzdi. Çünki ötən əsrin 20-ci illərindən başlayan repressiyalar qara caynaqlarını Azərbaycanın hər yerinə ilişdirmişdi. Fikir verin, Şamo adı çoban oğlundan məşhur inqilabçıya qədər bir ömür yolu keçir. Guya haqq-ədələt uğrunda mübarizəyə qoşulur. Amma söykənəcəyi nə olur - bolşeviklərin müraciətləri. Cəngavər bir igidin inandığı yanlışlıq onun nakam ölümü, həlak olması ilə nəticələnir. Müəllif əslində qəhrəmanını öldürməyə də bilərdi. Bəlkə də böyük sənətkarımızın uzaqgörənliyi idi ki, bütün çarpışmaların, inqilabların sonu uçurumdur, məğlubluqdur. Fikir verin, müsbət qəhrəmanlar - partizanlar, inqilabçılar müxtəlif vaxtlarda həlak olurlar. "Mənfi" surətlər, məsələn, elə Sultan bəy xaricə qaçır. Bunlar rəmzi mənə daşıyır və elə mətləblər pıçıldayır ki, istər-istəməz Süleyman Rəhimovu yenidən tanımaq istəyirsən.

Tahir Süleyman

Peşmerge: Kerkük'teki yabancı güçler çekilsin

Peşmerge: Kerkük'teki yabancı güçler çekilsin. Peşmerge Güçleri, Kerkük'teki yabancı güçlerin çekilmesi gerektiğini belirtti. K24'e konuşan Batı Kerkük Cephesi Komutanı Nuri Heme Ali, "Peşmerge Kerkük'e barışçıl bir şekilde birbirini kabullenerek dönmeyi istiyor. Çünkü Pird'e'de bulunmaları, buranın sınır olduğu anlamına gelmiyor. 140'inci maddenin uygulanmasını ve görev bölgelerimize dönmeyi talep ediyoruz" dedi.

Nuri Heme Ali, "Peşmerge, Kerkük ve çevresini korumuştur. Bu yüzden sadece Kürtler değil, diğer kesimler de Peşmerge'nin dönüşünü talep etmeli. Kerkük'teki yabancı güçler de kentten çekilmeli" ifadelerini kullandı.

16 Ekim 2017'de Irak ordusu ve Haşdi Şabi milisleri, Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK) içindeki bir grubun işbirliğiyle, başta Kerkük olmak üzere Kürdistan idaresi dışındaki Kürdistan bölgeleri işgal etti. İşgal nedeniyle çok sayıda vatandaş şehit düştü, onbinlercesi evlerini terk etti. 20 Ekim'de Peşmerge, Pird beldesinde İran destekli Haşdi Şabi milisleri ile Irak ordusunu sert şekilde püskürttü.

Peşmerge Güçleri'nin olmadığı bölgelerde asayiş sorunları yaşanıyor. Özellikle DAİŞ'in uyuyan hücreleri, güvenlik boşluğundan yararlanarak zaman zaman saldırılarda bulunuyor.

rupelanu.com

S&P'den Türkiye için kötü haber: İran yaptırımlarıyla TL'deki değer kaybı sürecektir

S&P'den Türkiye için kötü haber: İran yaptırımlarıyla TL'deki değer kaybı sürecektir. Uzmanlara göre ABD'nin İran yaptırımlarının devreye girmesinin yansımaları, dolar/TL'nin kaderini tayin edecek. Liranın değer kaybı sürecektir.

ABDli rahip Andrew Brunson'un serbest bırakılmasının ardından ABD ile ilişkilerin iyileşeceğine yönelik piyasalarda esen iyimser hava ile dolar/TL 5.55'e kadar geriledi. Ancak bu iyimser havanın kalıcılığı konusunda endişeler var. Dolar dün yine 5.60'ı aşarak yeniden yükseleceği sinyallerini verdi.

Uzmanlar, gelecek dönemde Türkiye-ABD ilişkilerinin ne yönde şekilleneceğinin ve yaptırımlarla ilgili gelişmelerin belirleyici olacağını söylüyor. Uluslararası kredi derecelendirme kuruluşu Standard & Poor's ise (S&P), Türkiye'nin dış kredi koşullarında bozulmaya karşı kırılğan olduğunu kaydetti.

ABD-Türkiye ilişkilerinde Brunson gerilimi geride kalırken, gözler Donald Trump yönetiminin 4 Kasım'dan sonra başlayacak İran yaptırımlarına ve bu yaptırımların Türkiye'ye olası etkileri ile Ankara'nın alacağı tutuma çevrildi. Uzmanlar ABD'nin yaptırım tehdidi ortadan kalkmadan piyasalardaki çalkantının dinmeyeceğini ve gelecek dönemde Türkiye-ABD ilişkilerinin nasıl şekilleneceğinin ve yaptırımlara yönelik gelişmelerin yön belirleyici olacağına işaret ediyor. Capital Economics'ten ekonomist Jason Tuvey, "Önümüzdeki dönemde TL'nin düşüş eğilimine devam edeceğini düşünüyoruz" dedi.

rupelanu.com

Mesrur Barzani: Kürdistan halkı PDK'yi ödüllendirdi

BasNews – Kürdistan Bölgesi Güvenlik Konseyi Müsteşarı ve PDK Politbüro Üyesi Mesrur Barzani, seçim sonuçlarının resmi açıklanması ardından yayımladığı mesajında, Kürdistan halkını PDK'yi vatansever ve prensiplerine bağlı bir parti olduğu ödüllendirdiği için tebrik etti.

30 Eylül'de Kürdistan Parlamentosu seçimlere gitmiş, dün Kürdistan Bağımsız Yüksek Seçim Komisyonu resmi seçim sonuçlarını açıklamıştı.

Kürdistan Bölgesi Güvenlik Konseyi Müsteşarı ve PDK Politbüro Üyesi Mesrur Barzani, resmi seçim sonuçlarının açıklanması ardından resmi Twitter hesabından bir mesaj yayımladı.

Mesrur Barzani mesajında "Kürdistan halkını seçim sonuçlarından ötürü tebrik ediyorum. Sesiniz duyuldu; vatansever ve prensiplerine bağlı bir parti olduğu için PDK'yi ödüllendirdiniz" ifadelerini kullandı.

Barzani ayrıca gece gündüz yorulmadan çalışan PDK'li gönüllü kampanya timine teşekkür ederek

"Tüm çabalar daha iyi bir gelecek içindi" dedi.

Kürdistan İslami Toplum Partisi (Komal): 109494 oy ve 7 sandalye

Resmi sonuçlara göre partilerin aldıkları oy ve sandalye sayısı şöyle:

Kürdistan Demokrat Partisi (PDK): 688070 oy ve 45 sandalye
Kürdistan Yurtseverler Birliği (YNK): 319912 oy ve 21 sandalye
Goran Hareketi (Değişim): 186903 oy ve 12 sandalye
Yeni Nesil: 127115 oy ve 8 sandalye

İslah Koalisyonu: 79434 oy ve 5 sandalye

Serdem Listesi: 15581 oy ve 1 sandalye

Azadi: 8063 oy ve 1 sandalye
Kürdistan'da halk, 30 Eylül'de sandık başına gitti.

Komisyonun verilerine göre, 29 siyasi parti ve koalisyonundan 773 aday, 111 sandalyeli parlamento için yarıştı.

Mustafa Özçelik: HDP'yle gerçekleşecek seçim içerikli bir toplantıdan haberimiz yok!

Mustafa Özçelik: HDP'yle gerçekleşecek seçim içerikli bir toplantıdan haberimiz yok! PAK Genel Başkanı Mustafa Özçelik, HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan'ın bahsettiği 'Kürdistan partilerle ayın 20'sinde, yerel seçimlere dair ittifak gündemiyle gerçekleşecek olan toplantı'dan haberdar olmadıklarını söyledi.

Bilindiği gibi iki gün önce (17 Ekim) HDP Eş Genel Başkanı Pervin Buldan, 24 Haziran seçimlerinde ittifak yapmadıkları Kürdistan partilerle yerel seçimlere dair ittifakin görüşüleceği bir toplantı gerçekleştireceklerini dile getirmişti.

Konuyla ilgili Kürdistan Özgürlük Partisi (PAK) Genel Başkanı Mustafa Özçelik Rûpela Nû'nun yönelttiği soruya cevaben; HDP ile Kürdistan partiler arasında 'yerel seçim ittifakı'nın görüşüleceği bir toplantıdan haberdar olmadıklarını söyledi.

Rûpela Nû'nun: HDP ve Kürdistan partiler arasında Pervin Buldan'ın bahs ettiği şekilde yerel seçimlerde ittifakın ele alınacağı bir toplantı yapılacak mı? sorusuna şu şekilde yanıt verdi:

'Davetiye gönderildi fakat 'yerel seçimlerde ittifak davetiyenin içeriğinde yok'

"HDP ve Kürdistan Partiler arasında yerel seçimler konulu bir toplantının yapılacağından PAK olarak haberimiz yok.

Ama, HDP Eş Genel Başkanları Pervin Buldan ve Sezai Temelli imzasıyla 17 Ekim 2018 günü benim adıma gönderilen bir davetiye var. Bu davetiyede şöyle deniliyor. 'Kürdistan partilerin genel başkan ve liderleri ile, son gelişmeler konusunda görüş alış verişinde bulunmak ve gelecekteki siyasi ilişkilerin güçlendirilmesi konusunda karşılıklı danışmak istiyoruz. Bu amaçla düzenleyeceğimiz yemekli toplantıya katılımınız bizlere güç katacak, mutlu edecektir'.

Bildiğim kadarıyla bu davetiye diğer Kürdistan par-

tilere de gönderilmiş.

Evete; bize gelen davetiyenin içeriği bu şekilde. Ama Pervin Buldan'ın basın açıklamasında dile getirdiği toplantının içeriğinin davetiyede belirtilen toplantının içeriği ile hiçbir alakası yoktur. Pervin Buldan basın

açıklamasında yerel seçimlerde ittifakın görüşüleceği bir toplantıdan söz ediyor. PAK olarak bizim bu içerikte bir toplantıdan haberimiz yok. Aldığımız davetiye böylesi bir toplantı için değildir.

Ayrıca, 2019 Yerel seçimlerine dair PAK, tutumunu kamuoyuyla paylaşmıştı. PAK, 2019 yerel seçimlerine HÜDAPAR ve HDP dışında, Kürdistan siyasi partiler, STK'lar ve toplumsal karşılığı olan etnik, dini, mezhepsel, sosyal şahsiyetlerin oluşturacakları Yurtsever, Demokrat Bağımsız Adaylar Platformu olarak bağımsız adaylarla katılalım diyor.

HDP Eş Genel Başkanları'nın davetiyesini göndermiş oldukları toplantıya katılım konusunda da PAK henüz kararını vermiş değil. 24 Haziran seçimlerinde ittifakı sabote eden taraf olarak HDP henüz bugüne kadar da bize ve Kürdistan kamuoyuna bu tutumu hakkında herhangi bir izahatta bulunmamışken, Kürdistan partiler HDP ile son sürece dair neyi konuşacaklar?"

rupelanu.com

Urmiye - Bir kolber öldürüldü

Doğu Kürdistan'ın Urmiye Eyaleti kırsalında İran güvenlik güçlerinin açtığı ateş sonucu yaralanan bir kolber hayatını kaybetti. Kürdistan İnsan Hakları ve Demokrasi Derneği'nden yapılan açıklamaya göre Doğu Kürdistan'ın Urmiye Vilayeti'nin Kuzey Kürdistan'a sınır Silvana kasabasının Mirgever bölgesinde İran güvenlik güçlerinin kolberlere ateş açtığı bildirildi. Açılan ateş sonucu Urmiye'nin Hilicê köyü nüfusuna kayıtlı Zekeriya Bekirî isimli kolber ağır yaralandı. Yaralı kolberin daha sonra yaşamını yitirdiği kaydedildi.

Edinilen bilgilere göre, güvenlik güçleri ateş açarak en kolberlere uyarı yapmadı ve öldürülen Zekeriya Bekirî isimli kolberin yükü bulunmuyordu. **BasNews**

Serok Barzanî di salvegera dastana Pirdê de peyamek belav kir

Serok Barzanî di salvegera dastana Pirdê de peyamek belav kir. Bi helkefta yekemîn salvegera

destana Pirdê, ku têda Pêşmergeyên qehremanên Kurdistanê, şikest bi planekî mezina derekî û navxweyî anî û Kurdistanîyan parast, Serok Barzanî, li peyamek da ku li tora civakiya twitter ê hatiye belav kirin, ew salvegerê bilind nirxand.

Eve jî naveroka wê peyamê ye: 20ê cotmehê, salvegera destana Pirdê bilind dinirxîn.

Hezaran silav ji bo ruh û giyanê şehîdên wê destanê û spas û pêzanîna ji bo wan qehremanên ku beşdarî destana Pirdê bûn.

BasNews

Pêşmerge daxwaz dike hêzên Iraqî bi aştî ji Kerkûkê vekişin

Pêşmerge tekez dike, ew û pêkhatiyên bajêr parêzvanên Kerkûkê ne û pêwîst e ew hêzên biyan ji Kerkûkê vekişin. Berpîrsê Eniya Rojavayê Kerkûkê Nûrî Heme Elî

ji K24ê re ragihand, Pêşmerge daxwaz dike bi aştî û hevqebûlîkirin vegere cihên xwe yê li Kerkûkê, ji ber mana wan li Pirdê nayê wê wateyê ku ew sînor e, belkû dixwazin madeya 140 a destûrê cibicî bikin.

Got jî, Pêşmerge berevaniyê li Kerkûk û derdora wê dîkir, pêwîst e ne ku tenê Kurd, pêkhatiyên din jî daxwaza vegera Pêşmerge bikin û pêwîst e ew hêzên biyan ji bajêr vekişin. Piştî 16ê Cotmeha 2017an, Heşda Şeibî bi hevkarîya grûpeke ser bi aliyekî siyasî ve bajarê kerkûkê û beşek ji navçeyên Kurdistanê dagîr kirin, ji ber wê jî hejmarek ji welatîyan şehîd bû û hejmarek din jî koçber bûn.

kurdistan24.net

Li Helebce dabeş kirina ava vexwarinê tê rawestandî

Rêveberiya Avê ya li Helebce ragehand ku, bi sedema kêmbûna avê di cemê Sîrwan de dabeş kirina ava vexwarinê li Helebce tê rawestandî. Rêveberiya Ava ya Helebce îro 20.10.2018 li ser rûpela xwe ya fermî ya Facebookê ragehand ku, bi sedema kêmbûna avê di cemê Sîrwan de dabeş kirina ava vexwarinê li Helebce tê rawestandî. Rêveberiya Ava ya Helebce di daxuyaniya xwe de da zanîna ku, kompaniya Sang Yong di dema cîbecî kirina projeya xwe de wergerî hemîşeyî projekan temam nekiribû, lê niha daku, temam bikin stafê xwe şandine ser projeyê.

Amaje bi wê yekê kir ku, destpêkirina dabeşkirina ava bendê li ser karê stafa Seng Yong û temam kirina karê wane, lewma dabeş kirina avê tê rawestandin heta karê wan bi dawî be.

BasNews

Nêçîrvan Barzanî û Macron pêwendiyeyeke telefonî pêkanîn

Serokwezîrê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî di peywendiyeyeke telefonî ligel Serokomarê Fransayê Emmanuel Macron proseya siyasî ya Iraqê gotûbêj kirin.

Malpera fermî ya hikûmeta Herêma Kurdistanê belav kir ku, îro Şemiyê 20.10.2018 herdu aliyên behsa dawî pêşhate li ser proseya siyasî ya Iraqê û pêkanîna kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê kirin û serok Macron tekezî li ser pêwîstiya beşdariya hemû aliyên Iraqî û bi taybet jî aliyên Kurdistanî di proseya siyasî û pêkanîna hikûmeta Iraqê de kir.

Ji aliyê xwe Nêçîrvan Barzanî jî bo piştevaniya Fransayê li Herêma Kurdistanê û Iraqê spasîya Macron kir û herwiha bal kişand li ser wê yekê ku aliyên siyasî yê Herêma Kurdistanê dê beşdarê proseyasî û hikûmeta nû ya Iraqê bibe û hêvî kir ku peywendiyên Fransa ligel Iraq û Herêma Kurdistanê de di hemû

waran de berdewam bin.

Herwiha Nêçîrvan Barzanî spasîya Serokomarê Fransayê kir ku piştî bûyerên 16ê Cotmeha 2017ê roleke girîng û mezin bo

aramkirina û destpêkirina diyaloga di navbera Hewlêr û Bexdayê de û bo çareserkirina pîrsîgîrê û şikandîna dorpeçên li ser Herêma Kurdistanê hebûye.

BasNews

Partiyên Kurdistanî û HDPê Platforma Zimanê Kurdî ava dikin

Li Bakurê Kurdistanê Partiyên Kurdistanî û hevgirtiyên Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) biryar dane ji bo ku Platforma Zimanê Kurdî were avakirin xebateke komîsyonê bimeşînin û di 29ê Cotmehê de jî dê di derbarê xebatên dawî de dê daxuyaniyeye hevpar bidin raya giştî.

Partiyên Kurdistanî yê Bakurê Kurdistanê û hevgirtiyên Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) ji bo pêşilêgirtina piştaftinê û xedîlêderketina zimanê Kurdî biryar dane ku xebateke hevbeş di bin banê komîsyonekê de bimeşînin. Endamên komîsyonê balê dikêşin ku zimanê kurdî li Bakurê Kurdistanê di warê bikaranîna de di asteke xeter de ye û ji bo ku di civakê de hişmendiya bikaranîna zimanê Kurdî pê bikeve ew ê nexşerêyekê deynin ber xwe. Yek ji beşdarên komîsyonê Cîgirê Serokê Giştî Yê Partiya Azadiya Kurdistan PAKê Henîfî Tûran dibe êdî malbat tenê navên bi Kurdî li zarokên xwe dikin lê bi wan re bi kurdî naaxifin.

Cîgirê Serokê Giştî yê PAKê Henîfî Tûran ji K24ê re got: "Malbat navên bi Kurdî li zarokên xwe dikin

û heta 6 salî bi wan re bi Kurdî diaxifin. Lê piştî ku zarok diçin dibistanê hînî tirkî dibin û di wê pêvajoyê de bi dê û bavê xwe şerek biçûk dikin û

Îmam Taşçier dibêje: "Li Tirkîyeyê 25 milyon Kurd hene û serokomar û serokwezîr jî hebûna Kurdan qebûl dikin, dibêjin Kurd

dê û bav teslîm dibin û êdî ew jî bi tirkî diaxifin."

Beşdarên komîsyonê didin zanîna yek ji armancên sereke ya xebatên komîsyona zimanê Kurdî ew e ku zimanê Kurdî li Tirkîyeyê bibe xwedî statu. Yek ji pêkhatiyên komîsyonê Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) ye û Parlementerê HDPê yê Diyarbekir Îmam Taşçier dibêje êdî divê li hember piştaftinê helwesteke ciddî were nişandan.

birayên me ne. Lê dema were fermiyetê jî zimanê Kurdî qebûl nakin. Divê zimanê Kurdî bikeve qada fermî de."

Biryar e ku Partiyên Kurdistanî yê Bakurê Kurdistanê û Partiya Demokratîk a Gelan (HDP) û hevgirtiyên wê di 29ê Cotmehê de bi daxuyaniyeye hevpar xebatên komîsyona zimanê Kurdî bigihînin encamekê û Platforma Zimanê Kurdî ava bikin.

kurdistan24.net

Li Hewlêr dijê dagirkirina Kerkûkê xwepêşandaneke pêkhat

Îro bi minasebeta salvegera xiyaneta 16ê cotmehê, li Hewlêr xwepêşandaneke hate li darxistin. Di xwepêşandane de dezgehên civaka sivil amadebûn û li hember xiyaneta 16ê cotmehê û dagîr kirina Kerkûk û navçeyên din ên Kurdistanê helwestê xwe ragehandin û daxwaz kirin, ku bi awayek bêalî lêkolîn û lêpîrsîna bûyerê bê kirin. Di xwepêşandane de daxuyaniyek hat xwendin û hat ragehand: "Buyera 16ê cotmehê di demekê de ye ku berevajî hemû yasayên kar pê tê kirin û yasayên navnetewî bû. herwaha berevajî bû li gel destûra Iraqê ya federal û tewaneke mezin bû. Ji ber li gor destûrê nabe artêş û hêzên çekdar di rikberiyên siyasî de beşdar bibin û bînpê kirinan bikin, lê mixabin di 16ê cotmehê de artêşa Iraqê û milîsên heşdî şeibî tewan pêkanîn." Hewaha hat gotin: "Em di ji parlamentoya Iraqê daxwaz dikin ku bînpê kirinên ku berdewam dikin û herwaha hikûmeta Iraqê bi awayên cuda helmetên ji kar dîrxistina berpîrsên îdarî yê li navçeyên cuda daye destpê kirin û li hemû wan navçeyan jî proseya ereb kirinê dane destpê kirin û bi hemû awayekî dijatiya gelê Kurdistanê tê kirin. Ji ber wê

jî wek erk û berpîrsariya xwe yê rêxistinên civakî sivil em daxwaz dikin; -Dawî li zulma li ser gele kurd bê anîn û dawî bi helmata dîrxistina kar a berpîrsên îdarî bê anîn ku

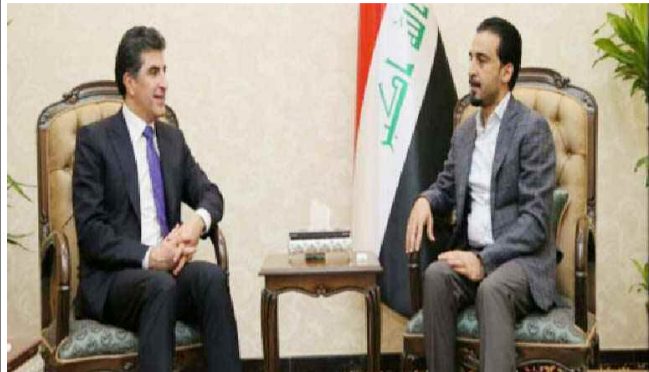
piraniya wan jî kurd in. - Li gor destûrê Pêşmerge hêzeke fermî û hatiye nasîn e. Em daxwaz dikin Pêşmerge vegere Kerkûk, Şingal û hemû navçeyên din û bi awayek hemû aliyên ve dever bîna rêveberin. - rakirina wan xalên gumrikê yê ku ji aliyê hikûmeta Iraqê û milîsan ve hatine danîn û bacê werdigrin û di navbera Hewlêr û Kerkûk û hemû navçeyên din de hatine danîn.

rojvakurd.com

Serokwezîr û serokê parlamentoya Iraqê rewşa dawê dinirxîn

Di berdewamiya serdana xwe ya bo Bexdayê de, Nêçîrvan Barzanî Serokwezîrê Herêma Kurdistanê,

roja 17.10.2018ê li bajarê Bexdayê, digel Mihemed Helabûsî serokê parlamentoya Iraqê federal civiya. Di civînê de, xebatên ji bona pêkanîna kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê bi awayekî ku li gor hêvî û xwestekên gelên Iraqê be, çareserkirina pîrgîrêkan û xurtkirina têkeliyên navbera Hewlêr û Bexdayê gotûbêj kirin. Her du aliyan tekdî li ser giringiya beşdariya aliyên Kurdistanê bi awayekî çalak di rêvebirina dewlet û karnameya hikûmeta nû ya Iraqê de kir ku pêwîste qonaxa bê li ser bingeheke saxlem ji bona bicîkirina hevbeşiya niştîmanî be û hemû alî bi hevbeşî ji bona pêkanîna hikûmetêke bihêz ku îstîqrara siyasî, xizmetgozarî û parastina destkeftiyên be û bikaribe berhingarî terore bibe.

rojevakurd.com

Ehmed Turk: Emê dengê xwe bigihînin hemû cîhanê

Siyasetmedarê Kurd Ehmed Turk radigihîne, niha Kurd di rewşeke aloz re derbas dibe, ji ber ku dewleta Tirkîyê dixwaze dengê Kurd nemîne. Got jî, bandora zîndan û qeyûman li ser Kurdan xirab e, lê bi paş ve venakişin.

Ehmed Turk ji K24ê re got: "Di pêvajoyek gelekî girîng, zehmet û alozî re derbas dibin. Îro dewleta Tirkîyê dixwaze dengê Kurd jinav bibe. Em jî dixwazin li hemberî vê zulmê ji bo aştiyê, demokrasî û mafê gelê Kurd careke din em dengê xwe bigihînin hemû dunyayê." Got jî: "Heta îro gelek berdêl hatin dan, lê em dixwazin siyaseteke demokratîk ava bibe û li ser rexne demokrasîyê siyaseteke bimeşînin, ew kêmasiyên ber hatine pêşîya me, em wan di ber çav re derbas bikin û siyaseteke gelêrê bimeşînin, armanca me ev e. Dizanin bandora zîndan û qeyûman li ser Kurdan xirab e, lê gelê Kurd ji bo pêşeroja xwe bi paş ve venakişin."

kurdistan24.net

Malbata Bozan li Kobanî dixwaze YPG keça wan ya 16 salî vegerîne

Malbata Bozan li Kobanî daxuyaniyek da û ragihand ku keça wan ya 16 salî Uwêş, ji bo eskeriyê birine nava YPJ.

Daxuyaniya bi navê Malbata Bozan li Kobanî birina keça xwe dixwe stûyê PYD û radigihîne ku Uwêş Mihemed Bozan, sala 2002 ji dayik bûye û ji gundê Xerebîsana Rojhilat e.

Malbat di daxuyaniya xwe de bang li hemû rêxistinên mafên zarokan dike ku rê li ber çekdarkirina zarokan bigirin û ji bo vegeandina keça wan ya 16 salî bibin alîkar.

avestakurd.net

Serok Barzanî pêşwaziya Jan Dost kir

Îro serê sibê seork Mesûd Barzanî pêşwaziya nivîskar û romanivîsê navdar yê Kurd Jan Dost kir.

Di hevdîtînê de Jan Dost xweşhaliya xwe bi hevdîtina Serok Barzanî nîşan da û ragihand ku niha hemû gel bi çavê hêviyê ve temaşa Serok Barzanî dikin û ji bo ewe hatiye guh li şîretên cenabê wî bigre.

Jan Dost, destnivîseke dîwana Melayê Cizîrî ku temenê wê 100 sale diyarî serok Barzanî kir.

Malpera fermî ya sero Barzanî wiha nivîsand:

Serok Barzanî, destxweşî li Jan Dost kir ji bo wê rola li warê çandî da dîtiye û berhemên bihadar xistiye rû.

Serok Barzanî bi kurtî dîroka li ser xebat û qurbanîdana gelê me û referandûm û 16 cotmehê û destanên Pirdê û Sîhelayê behs kir û ragihand: Dijmînan bi dirêjahiya dîrokê hemû şiyarên serbazî ji bo têkşikandin û ji navbirina gelê me terxan kirin û şikest anîn, niha kar li ser şikandina îrade û nehiştina bawer bi xwebûna cem take kesên gelê me dikin û dixwazin wiha lê bikin em xwe bi hêjayî azadiyê

nezanîn, mixabin li vir da jî hinek bi navê rewşenbîr û aliyên siyasî, bûne beşek ji wê planê û xizmeta armancên dijminan dikin.

Serok Barzanî ronahî jî kir: Her

piştî zefkirina ax û azadiya gelê me, dehan sale rewşenbîrên niştîmanperwer û azadîxwaz, rê nedane kultur û çand û zimanê Kurdî û hestê azadîxwaziyê ji nav biçê, niha jî rola we yê nivîskar û rewşenbîran ku li dûv rêbaza wan bin û nehêlin dijmin li wê planê da serkeftî bin.

Serok Barzanî her wiha ragihand: Referandûm serkeftina

îradeya gelê Kurdistanê bû û sedî 93 yê gelê Kurdistanê piştevan bûn û yekxistina îradeya azadîxwaziyê Kurdistanê bû li seranserê cîhanê. Destanên Pirdê û Sîhela jî li 20 û

26ê cotmehê, werçerxaneke dîrokî bûn û serkeftina azadîxwazî bû li ser dagîrkarî û plangeriya derekî û navxweyî da.

Serok Barzanî tekez jî kir ku pêwîste hûn rewşenbîr vê peyame bi xort û lawên Kurdistanê bigihînin ku pêwîste armancên wan yê mezin hebê û bawerîya wan jî wan bi xwe hebê û paşeroja gelê xwe hebê.

avestakurd.net

PAK: Pirdê nîşana xwedîderketina Kurdistanê bû

Partiya Azadiya Kurdistanê (PAK) bi boneya salek biser berxwedana Pirdê ya Hêzên Pêşmergeyên Kurdistanê daxuyaniyek arasteyî raya giştî kir, ku kopyeyek jê gihand K24.

Ev naveroka daxuyaniya PAKê

here Hewlêrê dagir bike, xwest dawî li Sîstema Fderealî bîne. Lê fermanar û pêşmergeyên qehreman bi berxwedaneke bir rûmet, ev êrîş şikand. Berxwedana Pirdê, xwedî lê derketina destkeftîên federe yê li Başûrê Kurdistanê bû,

ye. Berxwedana Pirdê nîşana îradeya xwedî lêderketina destkeftiyên federe yê Herêma Kurdistanê bû

Piştî di 16yê cotmeha 2017an de Kerkûk careke din hate dagir kirin, di roja 20ê cotmehê de Heşdî Şahbî êrîş bir ser Pirdê û xwest

xedî lê derketina pêşeroja gelê Kurdistanê û îradeya referandûma serxwebûnê bû.

Berxwedana Pirdê hemû plan û startejiyên xêrnexwazên Kurdistanê têk birine.

Piştî Berxwedana Pirdê, du kilîdên mezin ketiye destê gelê me

yê Başûrê Kurdistanê.

Kilîda yekemin ji %93yê "belê" ya referandûma serxwebûnê ye.

Kilîda duyemîn jî ew e ku, êdî ji dewletên cîhanê re ji xeynî parastina destûra federalî ya Iraqê û ji xeynî parastina destkeftiyên Herêma Kurdistanê yê federalî tu rêyeke din nemaye. Dewletên cîhanê bêyî şik divê bibin garantore vê destûra federalî. Ev jî kilîdeke xurt dixwe destê gelê me yê Başûrê Kurdistanê.

Di yekemîn salvegera Berxwedana Pirdê de, em hemû fermanar û pêşmergeyên qehreman yê ji Başûr û Rojhilatê Kurdistanê, yê kudi wê berxwedanê de cih girtine careke din pîroz dikin. Şehîdên xwe jî em bi giramî bibîr tînin.

Em di yekemîn salvegera Berxwedana Pirdê de, bangî hemû partiyên Başûrê Kurdistanê dikin da ku li ser bingeheke hişmendîyeke netewî û niştîmanî, li destkeftiyên federalî yê Herêma Kurdistanê û li îradeya referandûma serxwebûnê xwedî derkevin.

kurdistan24.net

Çekdarên PKKê tevî Heşda Şeibî dibin

Ajansa nûçeyan a Sputnik a Rûsî di nûçeyek ya xwe de dide xuyakirin ku, gelek ji çekdarên PKKê dev ji PKKê berdidin û dikevin di nava çekdarên Heşda Şeibî de.

Li gora nûçeyê tê gotin ku, li Herêma Kurdistanê li devera Şingalê hêjmarek zêde çekdarên PKKê yê êzidî tevî hêza Heşda Şeibî ya bi navê Elnusrel Mubîn dibin. Piraniya van çekdaran jî jinin.

Fermanarê hêza Elnusrel Mubîn Seîd Hisên ji Sputnik re ragihandiyê ku, ku tenê li wan heyamên dawîn 100 endamên PKKê ku bi ser 'Hêzên Berxwedana Şingalê' ve ne û piraniya wan endamên jin in, derbasî navê hêza Heşda Şeibî bûne. Hêza Elnusrel Mubîn, piranî ji endamên PKKê yê ezidî pêktê û heta niha 330 endamên PKKê li xwe girtine.

Hukumeta Iraqê du rê dane pêşîya çekdarên PKKê yê Şingalê, yan dê tevî Artêşa Iraqê bibin yan jî dê tevî Heşda Şeibî bibin. Çekdarên PKKê xwestina tevî Heşda Şeibî bibin.

Piştî xiyaneta 16ê Cotmehê ya baskekî YNKê li Kerkûkê ku beşeke mezin a Kurdistanê di encama wê xiyanetê de hat dagîrkirin, endamên PKKê yê li Şin-

galê jî ligel Heşda Şeibî tevgeriyên û ligel wan li devera Şingalê bicih bûn.

rojevakurd.com

Sefîn Dizeyî: Bexdayê pêşneyara Hewlêrê qebûl bikira dê naha 5 milyar dolar dahata wê heba!

Berdevkê fermî yê hikûmeta herêma Kurdistanê aşkera kir, ku heta naha hikûmeta Iraqê ya federal bersiva pêşneyareke herêma Kurdistanê ya ji bo henardekirina nefta Kerkûkê ya bi rêya boriya Kurdistanê ve nedaye û ji ber wê jî 5 milyar dolar ji dest daye.

Berdevkê fermî yê hikûmeta herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî ji BasNewsê re ragehand, li gel kabîneya nû ya hikûmeta Iraqê, babeta henarde kirina nefta Kerkûkê bi rêya boriyên Kurdistanê û gelek babetên din jî dê guftûgo li ser bîn kirin. Herwaha got, berî naha di kongreya aborî ya Davosê ya li Swîsrê de, serokwezîrê herêma Kurdistanê pêşneyara henarde kirina nefta Kerkûkê bi rêya boriya Kurdistanê ve, ji serokwezîrê Iraqê Heyder Ebadî re kiribû, lê herçend pêşwazî li pêşneyarê hate kirin jî, bi kiryarî bicîh nehat û eger pêşneyar hatiba qebûl kirin wê demê heta naha Iraqê dê 5 milyar dolar dahat bidest xistiba.

BasNews

HDP banga hevpeymaniyê li partiyên Kurdistanî dike

Pervîn Buldan li bajarê Diyarbakirê axivî ji bo hîlbijartinên şaredariyên herêmî daxwaza hevkarîyê ji partiyên Kurdistanî kir. Li gor Hevseroka HDPê êrîşên li dijî şaredariyan û bicîhkirina qeyûman, li dijî hemû Kurdan

êrîş e. Divê partiyên Kurdî li dijî zext û zordestiya hikûmeta Tirkîyê bibin yek û bi hev re beşdarê hîlbijartinan bibin. Pervîn Buldan wiha axivî: "Êrîşên dijî şaredariyan di heman demê de li dijî hemû kurdan êrîş e. Armanca qeyûman tenê bidestxistina şaredariyan nîn e. Ew dixwazin dest deynin ser viyana Kurdan jî. Ji ber vê yekê divê hemî partiyên Kurdî bibin yek û em bi hev re beşdarê hîlbijartinan bibin. Divê em hêzên xwe bikin yek û bi hev re serbikevin. Gelê Kurd jî hêviya yekîtiyê ji me dike. Divê em bizanin qeyûm ji bo tinekirin û redkirina Kurdan hatin bicîhkirin. Ji ber vê yekê ez banga hevpeymaniyê li partiyên Kurdistanî yê li Diyarbakirê dikim."

kurdistan24.net

Li Kerkûkê 3' DAÎŞ hatin kuştin

Serkirdeyatiya Hêzên Polîsa Federal ragihand li piştî şerî di navbera Polîs û çeteyan de, 3' DAÎŞ li Kerkûkê hatin kuştin. Polîsan aşkire kirin ku hersê çete bi kemberên bombekirî bû û wan dikarî 2' ji wan bigirtana û yê sê jî xwe teqand. Her weha jêdereke ku ne xwast navê xwe aşkire bike ragihand ku yek ji çeteyên ku hatine kuştin di Rêxistinê de bû û di nav komê ku hewêdane ku zabiteke Kerkûkê bikujin de beşdar bû.

PUKmedia

Îsmail Beşikçi: Karesata Kerkûkê xiyaneteke mezin bû û birîneke mezin e ji Kurdan re!

Duhok-KDP.info- Dostê gelê Kurd, ronakbîr û dîroknivîsê Tirk Îsmail Beşikçi di salvegera xiyaneta 16ê Cotmeha 2017ê de dibêje, xiyaneta Kerkûkê xiyaneteke mezin bû û birîneke mezin bû ji Kurdan re.

Îsmail Beşikçi di hevpeyvînekê de ligel malpera KDP.info ragihand: "Di 16ê Cotmeha par de xiyanet hat kirin, ku di encamê de çend navçe ji destê Kurdistanê derketin û ji ber wê yekê Kurd birîndar in."

Derbarê referanduma beriya 16ê Cotmehê jî Îsmail Beşikçi wiha got: "Mafê giştîpîrsî û referandumê mafekî rewa yê miletan e. Naskirin û vegera bo nêrîna gelan yek ji bingehên sereke yê demokrasîyê, referanduma Herêma Kurdistanê jî wisa rewa bû. Pêwîst e gel û millet nêrîna xwe bi azadî bidin û nabe rêgirî li nêrîna wan kirin. Encama referanduma Herêma Kurdistanê pir erênî bû, ku piraniya xelkê Kurdistanê daxwaza serxwebûnê kirin. Ew encam pir girîng e û rola Serok Barzanî jî di wê proseyê de pir mezin bû û cihê rêzê bû."

Derbarê karesata 16ê Cotmehê wek xiyanet binav dîke û dibêje, di wê rojê de Kurd û Kurdistan rastî xiyaneteke pir mezin bûn û Kurd ji ber wê xiyanetê rastî birîneke mezin bûne.

Wî nivîskarê mezin ê Tirk amaje bi wê yekê dîke, tevî ku Kurdan rûbereke berfiref ji axa xwe jidest dan û niha di qonaxeke zehmet de ne, lê roja referanduma 25ê Îlona 2017 Kurd û xwediyê Kurdistanê diyar bûn.

Îsmail Beşikçi dibêje: "Pîrsa Kurd û Kurdistanê pîrseke 100 salî ye, gerek zûtir ev pîrs hatiba çareser kirin û beriya 100 salî dewleta Kurdan heba."

Beşikçi wiha domand: "DAÎŞ hev kêşeya siyasî li

Iraqê guhert û heta niha ew welat di rewşeke tije alozî de derbas dibe. Lê DAÎŞ û Heşda Şeibî 2 bela û derdê serê Kurdan e. Ji bo ku metirsiya DAÎŞ û Heşda Şeibî li ser Kurdan nemîne divê hizrek di serê mirovê Kurd de çêbibe ku zêdetir xwe rêxistî bike û bi awayekî

baştir kar ji bo pîrsên xwe yê çarenivîsaz bike."

Derbarê welatên derdorê jî Beşikçi dibêje: "Îran û Tirkîye û Iraq û Sûriyê herdem dikarin li dijî Kurdan destê xwe bidin hev, lê pêwîst e Kurd li dijî wan yekgirtî û yekhelwêst bin." Derbarê hîlbijartinên Parlamentoya Kurdistanê jî ku PDK rêjeyeke mezin ji dengên tê de bidestve aniye, Îsmail Beşikçi dibêje, ew dengê mezin ên PDKê nîşan e ku ew partî li ser rêya rast diçe.

portal.netewe.com

"Polîsa Almanî nameya çalakvanên Efrînê digihîne konsolxaneyê Tirkîyê"

Greva birçîbûnê ya ji bo Efrînê li pêş Konsolxaneyê Tirkîyê li Kolnê îro di roja pêncemîn de bidawî dibe û biryar çalakvan ligel pîlîsa Almanî nameya kamîpînê bigihînin konsolê Tirkîyê. Çalakvanên Efrînê û yê deverên din ên Rojavayê Kurdistanê li dijî kiryarên revandin, dizî û talanê yê ji aliyê grûpên çekdar ên ser bi artêşa Tirkîyê ve li Efrînê tên kirin, ji roja 16ê vê mehê ve kampîneke greva birçîbûnê ya bi navê "Em dimirin bo Efrîn bijî" li pêş konsolxaneyê Tirkîyê ya li bajarê Koln a Almanyayê birê xistine, biryar e îro jî demjimêr 16:00 bidawî bibe. Çalakvan Almas Xelîl ku yek ji kesên ji 5 rojan ve di greva birçîbûnê de ye ji K24ê re ragihand, ew di roja pêncemîn de bi moraleke bilind çalakiya berdewam dîkin û bi dehan kesayetî û rêxistinên civaka sivil û hin partiyên Kurdistanî û Almanî jî ji bo piştvanîkirinê serdana wan kirine.

Almas Xelîl da zanîn, ev 5 roj in console Tirkîyê red dike nameya kampîna greva birçîbûnê werbigire, lê biryar e îro ew ligel polîsa

Almanî derbasî nava konsolxaneyê bibin û nameya xwe radestî konsolxaneyê bikin.

Kampîna "Em dimirin bo Efrîn bijî" ku ji roja 16ê Cotmehê ve li

bajarê Kolnê dest pê kiriye, nameyekê ji bo konsolxaneyê Tirkîyê amade kirine, tê de hatiye, "Efrîn bûye qurbanîya lihevkerîna hêzên navdewletî û herêmî û hevrêziya di navbera Tirkîye û rêjîma Sûriyê û Îranê de. Li ser hesabê milyonek welatîyên sivil, Tirkîyê dest bi operasyona "Şaxa

jêrxaneyê bajêr hatin rûxandin.

Herwiha di nameyê de hat, "Hêzên Tirkîyê li Efrînê hemû nîrxên azadî, perensîpên dadweriyê, parastina ewlehî û aramiyê û mafên mirovan binpê dîkin û ev binpêkirin ji hemû cîhanê ve tene xuyakirin û li pêş di çavên civaka navdewlet dibin."

kurdistan24.net

Pêşmergeyekî Gorran: Eger li Kerkûkê jî mîna Pirdê şer hatiba kirin, Kerkûk nediket

Fermandeyekî Pêşmerge yê Gorranê dibêje, eger pêşmergeyan li Pirdê şer nekiriba dê Hewlêrê jî aliyê artêşa Iraqê ve hatiba girtin, eger li cihên din jî mîna Pirdê şer hatiba kirin, Kerkûk nediket.

Berpirsê yekitiya pêşmergeyên qedîm ya Gorranê şêx Kamil Nûrî ji BasNewsê re got, hêzên Pêşmerge sê salan şerê DAÎŞê kirin lê kesî nezanî çawa di nav du saetan de beşek mezin ji xaka Kurdistanê ji dest dan. Yan jî kesî nezanî çawa li ser firotina Kerkûkê û deverên din rêkeftin hatiye kirin.

Şêx Kamil Nûrî her wiha got, hêzên Iraqî dixwastin Hewlêrê jî bigirin lê hêzên Pêşmerge li Pirdê şerê mezin kirin û ew pilana wan pûç kirin. Berxwedana Pirdê pêşveçûna hêzên Iraqî da sekinandin.

Wî pêşmergeyê Gorranê anî ziman ku ew çekên ku di destê Pêşmerge de bûn li ba artêşa Iraqê jî

hebûn û got, lê tiştêkî gelekî sosret e ku li Kerkûkê şer nehat kirin. Eger li Kerkûkê jî mîna Pirdê şer hatiba kirin Kerkûk nedihat girtin. Berovajî, eger Pêşmerge li Pirdê şer nekiriba artêşa Iraqê bi hêsanî diçû nav Hewlêrê.

BasNews

Mehcir Kî Ne û Çima Mehcir Bûne?

Gundê me mezin bû, xelkên tede col bûn. Erê gundê eşîra Bûbilana bû lê ji gelek eşîr û bavikên din jî, dijiya xwe tede derbas dikirin wek: Omeriya, Mihelmiya, Seyida, Bavfilleha û Mehçira.. Evên dawî (Mehçir), ji kû hatibûn, çî kes bûn, me nizanibû.. Digotin Mehçirên welatê jorî ne; Hesena û heydera ne, ji Bedlîsê, Wanê, Başqela, Mûşê û Titwanê ne.. Kurdên resen bûn, xizan û belengaz bûn, jiyana xwe di hejarî û rebeniyê de derbas dikirin..

Ew malên Mehçiran xwe bi xwe li

Wan, Mûşê, Bedlîsê, Başqela, Titwanê, Başqela û Bazîdê hatin kuştin û bi deh hezaran ji ber kuştinê, ji warê bav û kalên xwe celî bûn û ber bi başûr ve reviyar.. Tev mal û milkên xwe li şûn xwe hiştin, berê xwe dan oxirê û piştî xwe dan felekî.. Nexasim ku çend mezintirîn êlên kurdan di başûrî Kurdistanî de, wek êla (Heyderan) bi serketiya Kor Hisên Paşa û Emîn Axayê Heyderî, êla (Hesenan) bi serketiya Hisên Axayê Takorî û êla (Motkan) bi serkêşiya Hacî Mûsa Begê, ser û

hev dibaniyan, pîrsa halê hev dikirin, ji hev re behsa welatê xwe dikirin, pîrsa mirovên xwe yên windayî ji hev dikirin.. Dema ku dibihîstin yekî mehçir li gundekî heye, xwe pêve digîhandin; pîrsa welatê wî, eşîra wî, gundê wî û mehçiriya wî dikirin.. Di nav re jî, pîrsa mirovên xwe yên ku bi rê de ji wan veqetiyane û wînda bûne, ji wan dikirin.. Lê ew mehçirên ku li koka xwe napirsîn, ez ne bawer im ku ew kurd in, ew ermeniyên ku di nav mehçirên kurdan hatine Cizîrê û bûne misilman..

Çima Mehçir bûn:

Wek ku diyar e cenga cîhanî a yekemîn di sala 1914'an de destpê kir ta sala 1918'an. Di vê cengê de Osmanî bûn hevalên Almanan û şerê Rûsa kirin.. Di sala 1914'an de Osmanîyan an Ittîhadçîyan (Talaat, Enwer, Cemal), bi navê (Cihada Pîroz / لاسدقچا داھجلا), berê şêx û oldarên kurdan dane şerê Rûsan û gotina (Seferberlikê/ لڤرېرېرېس), ji wê salê ve hat meydandê..

Di roja 24'ê nîsana 1915'an de Ittîhadçîyan frmana qirkirina Ermenîyan deranîn, bi behana ku doza Ermenîstanê dikin. Wê fermanê ta dawîya cenga cîhanî ya yekemîn 1918'an dirêj kir..

Di havîna û payîza 1915'an de artêşa Osmaniya bi serkêşiya Talaat Paşa derbasî Bedlîs, Mûş û Wanê bû û komkujiyên mezin anîn serê ermenîyan.. Di encamê wan komkujîyan de melyon û nîvek ermenî hatin kuştin, yên mayî di çar kenarên dinyayê de belav bûn. Sed mixabin ku destên hin kurdên xêşim, nezana û çavgiştî di vê qirkirinê de hebû. Ji rexekî din ve kurdan; çî kurmanç û çî axa, beg û keyên kurdan gelek Ermenî di mal û gundên xwe veşartin û ew ji qirkirina tirkîyan parastin û nimûne pirin..

Sala Mehçiran Sala 1916 ye. Di bihara 1916'an de dema ku artêşa Rûsî derbasî Bedlîsê, Başqela, Mûşê û Wanê bû, ermeniyên ku libexer didan û doza azadiya xwe dikirin, alîkarî bi artêşa Rûsî re kirin û di encamê de bi hezaran ji kurdên

binî hev bûn, berê wan ket mişextî û mehçiriya de.. Hêjaye gotinê ku her êlek ji wan jî çend eşîran pêk dihat..

Di wê rev û mişextiya mirinê de, gelek zarok, kalemêr û pîrejînên wan ji birçîbûn, serme û nexweşîyan mirin, gelek di ava geliyê Bedlîsê de fetisîn û yên ku (Kevirê Biqul) derbas kirin, ew bi halekî perîşanî filitîn.. Ewên ku filitîn, di nav roj, meh û salan re xwe bi Mîrdînê û Nisêbînê û gelek herêmên kurdan yên din ve gîhandin û dawî gelek ji wan li bajarê Amûdê ye ku tekane bahar bû di Beriya Mîrdînê de rawestiyar.. Paşê di nav gundên kurdên Rojava de cîwar bûn.. Kurdên Rojava jî ji wan re gotin: Mehçir. Gotina mehçir bi tenê ji mişextiyên sala 1916'an re tê gotin, yên di pey wan re hatin, anku yên di pey serhildana Şêx Seîd/1925'an, Araratê/1930'î, Dersim/1937'an de hatin, navê mehçiran li wan neyê kirin.. Mehçir an Mihacir; gotinek Erebi ye, ji wan kesên ku bi darê zorê ji warê bav û kalên xwe hatine bidûr xistin tê gotin. Ev gotin di rêka misilmantiyê de derbasî ziman û ferhenga Kurdî bûye û cih girtiye.

Ez zarok bûm carekê yekî mehçir hat mala me, şekirê Ereba ji me re anî bû. Ji bavê min re behsa mehçiriya xwe dikir û ji bavê min xwest ku mala xwe bîne gund.. Piştî ku mala xwe anî, her êvar dihat odeyê, çîrok û stran digotin, xweş zanibû çîroka Memê Alan bi stranî bibêje.. Ta roja îro malên mehçiran di piraniya gund û bajarên Cizîrê de hene, ji Serê Kaniyê ta bi Eyndîwerê.. Ji sifir destpê kirin.. Gelek zor û setem ji xwe diyên gundan dîtin.. Di encamê wê mehçiriya bê xwedî û Xwedan de, karîbûn cihê xwe bi xurtî di nav civaka eşîrên Cizîrê de ava bikin û çend gundên ku bi navê gundên mehçiran tênê naskirin ava bikin, wek gundê Xerab Esker, Tifle û Selamûelêk.. Hem jî pişka wan di gelek gundan de heye.. Di gelek waran de li pêşîya xelkên cî xistine. Wek nimûne; Dr. Ferhadê Eliyê Mehçir yekemîn kompaniya çûn û

hatinê di navbera Qamişlo, Heleb, Şam û Beyrûtê de bi navê (Dicle Travel & Tourism) vekir.. Eliyê Saadûnê Mehçir jî wek Dr. Ferhad saziya (Zana Travel & Tourism) damezirand.. Di warê bazirganiyê de jî, gelek ji wan mehçiran biser ketine, wek Abdulrehmanê Hemzeyê Mihacir.. Hina jî gazxane vekirine, wek Ismetê Mihacir ku bi payebûn û serbilindî navê gazxaneyê xwe kiriye (Gazxaneyê Mihacir).. Zarokên gelek ji wan mehçiran bûne bijîşk, parêzer, endezyar û rolek baş di civaka kurdên Cizîrê de lîstine; çî di ware civakî de û çî di warê siyasî de û durtî netewa xwe ya kurdî neketine..

Hejmara wan biqasî hejmara mezintirîn eşîra Kurdî di Cizîrê de heye. Tevî ku va 102 sal di ser meçiriya wan re derbas dibe, hêjî li hev bi pirsîn û wek eşîrêkê ji eşîrên herêmê li hev miqate ne; di xêr û şerê hev de ne, alîkariya hev dikin.. Piştî ku Hecî Erebe Mihacir û Hecî Mihemedê Xêşman çûn ber dilovaniya Xwedê, yên ku bi kar û barê tev meçirên Cizîrê radibûn, Enwerê Hecî Mihemedê Xêşman ketiye şûna wan de. Enwer xortekî nûhatiye, kezêbşewitiyê mihacirên xwe ye. Gelek navdarên mihaciran li gund û bajarên Cizîrê hene, ne gereke ez navê wan bînim ziman.

Belê bi min xweş e ku ez vê çîroka hevdiîna du birayên mehçir yên ku hev wînda kiribûn, bi kurtî ji we re bînim ziman: (Qasim, Kamil û Helîme xwişk û birayên hev bûn. Di reva meçiriya de, dê û bavê wan li Kevirê Biqul ji ber çavên wan wînda bûn. Di nav kerwanê mehçiran re bi halekî xerab xwe gîhandin bajrê Nisêbînê.. Li Nisêbînê wan jî hev wînda kir, her yek ji wan di cihêkî re derket.. Û bîst sal derbas bûn.. Di wan bîst salan de, her yek ji wan bi hisreta saloxdanên yê din bû.. Birayê biçûk Kamil dibihîze ku yekî mehçir bi navê Qasim li gundê Til Erbîd e, nêzikî Qamişlo.. Di rojek biharî de xwe li gendê Til Erbîd digire.. Dibîne komek zilamên gund li ser benderan rûniştî ne, xwe li wan digire.. -Ew kesî ji wan nas nake û ne ew wî nas dikin- Piştî silavê, pîrsa mala Qasimê Mehçir dike.. Qasimê Mehçir jî di nav wan de ye.. Zilam jê dipirsîn; Ma tu Qasim nas dike? Li wan vedigerîne; Na ez wî nas nakim.. Qasim radibe ser xwe û jê re dibêje; Ez Qasimê Mehçir im, kerem bike, daxwaza xwe bêje.. Kamil ziq lê mêze dike û jê re dibêje; Ez birayê te Kamil im..! Dema wîlo dibêje Qasim di cihê xwe de dicemide.. Piştî kêlîkêkê pîrsa navê xwişka xwe jê dike.. Ew dibêje navê Xwişka me Helîme bû.. Qasim pîrsek din jê dike û jê re dibêje; Qava em biçûk bûn, te bi çî navî bang li min dikir? Kamil lê vegehand; Min digot Kaka.. Bi vê gotina dawî re Qasim xwe zerkirê, ew hembêz kir û bi ser halê hev de giriyan.. Gundiyên li dor wan, ji kêfa hevdiîna wan re tiving berdand..) Di wî heyamê dagirkirina Cizîrê ji rex Fransîzan ve, hilgirtina tivingê normal bû. Wêne: Ez û Mûsayê Hecî Qasim in, yê ku bav û apê wî hev wînda kiribûn û hev naskirin, temenê wî 82 sal in.

Konê Reş/ Qamişlo 17/10/2018

HDP:Di demeke nêzik de Demirtaş dê azad be

Partiya HDP ragihand ku hevserok ê HDP yê ber ê Selah Dîn Demirtaş dê di demeke nêzik de bê serbestberdan. Parlamentoyê HDP Eyhan Bîlgan ji Çepe-

meniyên Kurdî re ragihand; Sizeya Dadgeha Mafên Mirovan ya Ewropayê ji bo berdana hevserokê berê yê HDPê Selahedîn Demirtaş wê biryar bide, ji ber vê yekê jî, berî ku Dadgeha Ewropî biryar bide, Hikûmeta Tirk dê wî serbest berde.

Hêjay bîrxistinê ye ku Hevserokê HDPê Selahedîn Demirtaş bi hinceta têkiliya wî ligel PKK ji 2'salan ve di girtîgehê de ye.

PUKmedia

Pîra; 4 wezaret pişka kurda ye

Peyvdarê YNKê Sedî Ehmedî Pîra ragihand; 4 wezaret pişka kurda ye. Îro roja şemiyê 20-10-2018'an de, di kongireyê rojnamevaniyê de, peyvdarê fermî yê Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê Sedî Ehmedî Pîra ragihand; pişka YNKê di hikûmeta nû ya Êraqê de, 2 wezîr in.

Îro roja şemiyê, peyvdarê fermî ya Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê Sedî Ehmedî Pîra di kongireyê rojnamevaniyê de, di derbarê pişka kurd li Bexdadê di hikûmeta nû û ya YNKê de got; YNKê wê 1 wezîrî bi dest bixe eger 3 wezaret ya kurda be, lê dema ku pişka kurdan 4 wezaret bin, wê demê pişka YNKê dibin bi 2 wezaret.

Hêjayî gotinê ye ku serok wezîrê nû ya Êraqê ku ji bo pêkanîna hikûmeta nû ya Êraqê ji aliyê serokkomar Dr. Berhem Salih ve hatiye bi erkîrin, ragihandina wezaretên xwe ji bo roja çarşemê paşvexistibû, ji ber ku hinek aliyên siyasî nerazîbûn ku li gor xwe ew wezaretan destnîşan bike.

PUKmedia

Biryara girtina 43 sendîke û rêxistinên Kerkûkê hat dayîn

Bi sedema bibîranîna bûyerên 16ê Cotmehê, parêzgarê bo Kerkûkê hatiye sepandin, biryara girtina 43 sendîke û rê-

xistinên li Kerkûkê dide. Peymanêrê K24ê li Kerkûkê da zanîn, bi sedema ku çalakvanên Kerkûkê bi niyar bûn îro bi salvegera bûyerên 16ê Cotmehê man bigirin, parêzgarê bo Kerkûkê hatiye sepandin Rakan Seîd ji bilî rêgirtin li çalakiyan, biryar da hemû ew sendîke û rêxistinên Kurdî ku hejmara wan 43 sendîka û rêxistin in bigire û dest jî dane ser baregehên wan û wan bike baregehên leşkerî. Ji aliyekî din ve, malpera fermî ya PDKê li ser zarê Peyvdarê Encûmena Serkirdatiya PDKê li Kerkûk - Germiyan Ednan Kerkûkî nivîsî: "Ji bilî baregehên Yekîtiya Niştîmanî ya Kurdistanê (YNK) baregeha tevahiya rêxistin û sendîkeyên aliyê din hatine girtin." Ednan Kerkûkî amaje bi wê jî da, hêzên Iraqî çûne baregeha Yekîtiya Mamosteyên Kurdistanê û daxwaz ji wan kirine ji sendîkeyê derkevin û radestî Yekîtiya Mamosteyên Iraqê bikin.

rojvakurd.com

Hevpeymaniya Bîna bo BasNewsê: Wezareta Darayî bo PDKê tê dayîn

Hevpeymaniya Bîna bi serokatîya Hadî Amîrî û Nûrî Malikî ew aliyê di hikûmeta Adil Ebdulmehdî wezareta darayî werbigre aşkere kir. Perleментарê hevpeymaniya Bîna Hamîd Mûsewî ji BasNewsê re ragehand ku, li gor

zanyariyan wezareta darayî ji PDKê re tê dayîn, herwiha hevpeymaniya Bîna piştgiyariya hemû wan wezîran dike ku, ji aliyê Adil Ebdulmehdî de têne destnîşan kirin.

Perleментарê hevpeymaniya Bîna Hamîd Mûsewî da zanîn ku, kutleyên siyasî di nava Parlamentoyê d navê wezîrên xwe destnîşan kirin li benda Adil Ebdulmehdî mane ku, hikûmetê nû rabgehîne. Çavdêrên siyasî dibînin ku, roja 23.10.2018 Adil Ebdulmehdî hikûmeta nû pêşkêşî parlamentoyê bike. **BasNews**

DAIŞê 6 girtiyên bajarê Siweyda azad kirin

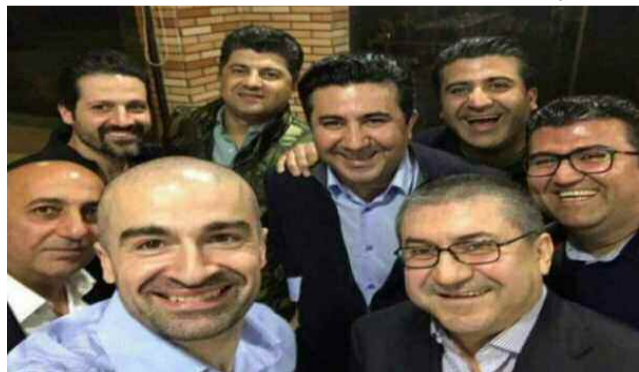
Rewangeha Sûrî ya Mafê Mirovan ragehand ku, rêxistina DAIŞê 6 girtiyên bajarê Siweyda beramber azad kirina hejmarek jinên DAIŞê li cem rejîma Sûriyê azad kirin. Rêveberê

rewangeha Sûrî ya Mafê Mirovan Ramî Ebdulrehman ji Frans Press re ragehand ku, derengiya şeva borî rêxistina DAIŞê du jin û 4 zarok li gor rêkeftinekê li gel rejîma Sûriyê azad kirin. Ebdulrehman da zanîn ku, li gor rêkeftina rejîma Sûriyê bi rêxistina DAIŞê de ew girtiyên li cem DAIŞê ku, berî niha li bajarê Siweyda hatibûn revandin beramber 60 jinên DAIŞê li cem rejîma Sûriyê li gel 27 milyon dolar bêne azad kirin. Çekdarên DAIŞê di 25ê Tirmeha borî de êrîşî bajarê Siweyda kir, di encam de 250 kes hatin kuştin û hejmarek jin û zarok ji aliyê DAIŞê ve hatin revandin. **BasNews**

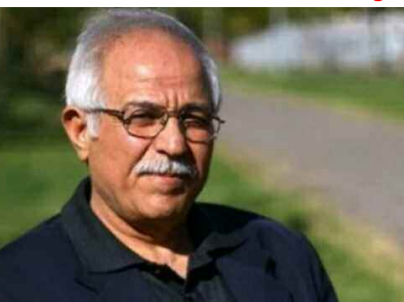
Xiyaneta 16ê cotmehê û YNK

Ji berî salekî wek îro bajarê Kerkûkê ji aliyê hêzên Iraqê û Milîsên Şîe ve hate dagirkirin. Mixabin hinek aliyên siyasî yê Kurdistanê hevkarî li gel Milîsên Şîe kirin û Kerkûk û hinek deverên din ên Kurdistanê hatin dakirkirin. Di medya Kurdî û axavtînen siyaseta Kurdistanî de hat xuyakirin ku, grubek di nava YNKê de bi serokatîya kurê Celal Talabanî Bafil Talabanî ev xiyanet kirine û hiştine Kerkûk bê dagirkirin. Herkesî Pafil Talabanî tawanbar kir, li himber van tawanbarîyê Pafil

Talabanî li ser kanalak televizyonê da xuyakirin ku, ne bi serê xwe lihevhatin li gel Heşda Şeibê kiriye û got ku, hinek berpîrsên PKKê û Goranê jî ev lihevhatina li gel Heşda Şeibî îmze kirine. Lê li himber vê jî her hate gotin ku "grubek di nava YNKê de" xiyanet kiriye. Heta demekî berpîrsên YNKê wek Kusret Resul û Şêx Cefer jî ev yek digotan. Lê salek li ser vê bûyera xiyanetê re derbas bû. Hat dîtin ku ne grubekî di nava YNKê de ev xiyanet kirine, YNKê bi xwe ev xiyanet kiriye. Ji ber ku "Ew grub" hêja serkirdeyatiya YNKê dike û biryara dide. Di hilbijartinên serokomariya Iraqê de xelata vê xiyanetê YNK wergirt. Ji aliyê din ve îro YNK li gel ereb û tirkmena hewlîde temenê dagirkiriyê li Kerkûkê dirêj bike. Xiyanet li himber xaka Kurdistanê û gelê Kurdistanê hatiye kirin. YNK ev xiyanet îmze kiriye. **rojvakurd.com**

Li Kurdistanê Roja Şahiye; Roja Şîne û Roja Reş û Tarî...

İbrahim Guçlu

Di sala 2017an de ji bona kurdên her çar parçeyan û kurdên dinyayê du rojên dîrokî hatin holê û rojevê.

Rojek, di 25ê îlonê de hat rojevê, ev roja ji bona Kurdistanîyan roja şahiye bû.

Rojek jî, di 16ê Cotmehê 2018an de hat rojevê, ev roja jî, roja şîne û reş û tarî. Roja xiyanetê û xençer li dilê Kurdistanê Kerkukê xistin bû.

ROJA ŞAHIYÊ: ROJA REFERANDŪMA SERXEWBŪNA KURDISTANÊ Û JI DEWLETA KURDISTANÊ RE "ERÊ" GOTIN...

Meha îlonê ji bona kurdan rojêke pîroz e. Li Kurdistanê du qewimandinên dîrokî di meha îlonê de hatin holê. Bûyera dîrokî ya yekemîn, di îlona 1961an de, bi Şoreşa Milî ya Îlonê, di bin pêşengiya Serok Mele Mistefa Barzanî û PDKê de dest pê kir. Encama vê şoreşa milî ya pîroz, Kurdistanîyan li Kurdistanê di çarçeweya otonomiyê de bûn desthilatdar û serwer.

Piştîruxandina Otonomiya Kurdistanê (1925), Şoreşa milî domand. Şerê Kendavê ya Yekemîn û Duyemîn di herêmê de û di Kurdistanê de guhertînen bingehî anîn rojevê. Kurdistan bû herêmeke azad û federe. Bi piştgiyariya Kurdistanê, di sala 2005an de Iraq jî bû dewleteke federal û Kurdistan bû dewleta federe.

Hezar mixabin ereb ji bona ku ji nîjadperestî û neteweperestîya teng xelas nebûn, ji bona dewleteke federal û demokrat xebat nekirin. Loma jî Serok Barzanî û desthilatdariya Kurdistanê biryara serxwebûnê û dewleta Kurdistanê dan. Ji bona ku ev biryara bibe biryara Kurdistanîyan, biryara referandûma serxwebûna Kurdistanê wergirtin. Referandûma serxwebûna Kurdistanê di 25ê îlona 2017an de hat li darxistin. Li Kurdistanê bi awayekî siyasî û demokratîk û aşaitîxwazî Şoreşa Milî ya Siyasî qewimî. Kurdistanîyan bi %93 dangan, biryara dewletavakirinê dan. Ev biryara, biryareke dîrokî bû. Roja Şoreşa Milî a Siyasî bû. Loma jî li hemû parçeyên Kurdistanê, di nav kurdên dinyayê de bû roja şahiye. Lewra ji bona dewleta Kurdistanê rê vekir û pêvajoyê dest pê kir.

ROJA ŞÎNÊ Û REŞ Û TARÎ: ROJA XIYANETÊ Û XENÇER LÎ DILÊ KURDISTANÊ KERKUKÊ XISTIN...

Beriya Referandûma serxwebûna Kurdistanê, çar dewletên kolonyalîst, hêzên navneteweyî (di serî de jî Emerîkayê) ji referandûmê re ecizîya xwe diyar kirin. Gotin ku divê li Başûrê Kurdistanê Serok Barzanî û desthilatdariya Kurdistanê dev ji referandûma serxwebûna Kurdistan ber din û referandûnê paşve bixin. Serok Barzanî û

desthilatdariya Kurdistanê ev daxwazan qebûl nekirin, bi qerardarî referandûma serxwebûna Kurdistanê li darxistin. Kurdistanîyan jî ruyê wan spî kir, piştgiyariya xwe li hemberî êrişên dewletên kolonyalîst û hêzên navneteweyî diyar kirin.

Dema ku referandûma serxwebûna Kurdistanê bi serkeftî derbas bû, Kurdistanîyan biryaran dewletavakirinê dan, dewletên kolonyalîst gelek eciz bûn. Ji bona pêşeroja xwe tirsîyan. Ji bona pêşîya dewleta Kurdistanê bigrin, ketin nav hewildanên gelek qirêj û xeter. Planên xurt çêkirin. Li Kurdistanê jî, ji bona xwe li heval û hevalbandan geriya. Ew amade kirin.

Ev amadekariya dewletên kolonyalîst û hêzên navneteweyî, 20 rojan domand. Piştî 20 rojan di 21ê Cotmeha 2017an êrişa leşkerî dest pê kir. Grûba Xiyanetê ya di nav YNKê de, PKK û Goranê; hêzên navneteweyî Îngiltereyê û Emerîkayê ji dewletên kolonyalîst re piştgirî kirin, bûn sedem ku Kerkuk û gelek deverên Kurdistanê îşgal bibin.

Serok Barzanî û desthilatdariya Kurdistanê ji bona ku şerê navxwe dernekeve nikarî şer bikin; pêşîya vê îşgalê bigrin; dest û lingên wan hatin girêdan.

Ev roja, ji bona kurdan li her çar parçeyan bû roja şîne, bû roja reş û tarî. Xençer li dilê Kurdistanê û Kerkukê hat xistin. Ji wê rojê vir ve dilê Kurdistanê xwîn dibe. Kurdistanî di nav şîne de ne. Heta ku Kerkuk ji îşgalê xelas nebe, Dewleta Kurdistanê ava nebe, ew şîna de dom bike.

DIVÊ KU EM HÊZÊN NAVNETEWÊYÎ YÊN JI NETEWÊYA KURD RE XIYANET KIRINE, BAŞ NAS BIKIN...

Neteweya kurd, Kurdistanîyan bes bi êrişên dewletên kolonyalîst û bi xiyanetên hûndir wenda nekir; di hemandem de bi êriş û piştgiyariya hêzên navneteweyî ji dewletên kolonyalîst re jî wenda kir. Nikarî dewleta xwe ava bike.

Hêz û dewletên navneteweyî, piştî şerê Cîhanî yê 1emîn bi pêk-nenaîna Peymana Sewrê, di Serhildanên milî yên Kurdistanê de ji dewletên kolonyalîst re alîkarî kirin, piştî Şerê Cîhanî yê 2emîn de di ruxandina Komara Kurdistanê ya Mehabadê de, di sala 1975an de di têkbirina Otonomiya Kurdistanê de xiyanet li Kurdistanê û Kurdistanîyan kirin.

Di dawî de jî piştî referandûma serxwebûna Kurdistanê ji dewletên kolonyalîst re alîkarî kirin. Bûn sedem ku Kerkuk û gelek deverên din yên Kurdistanê bûn îşgal kirin.

Loma divê em hêzên navneteweyî baş nas bikin. Di pêwendiyên xwe yên navneteweyî de gorî wê naskirinê, tevbigerin.

DIVÊ EM NETEWÊYÊN YEK-BŪYÎ BAŞ NAS BIKIN KU KURDAN TEMSÎL NAKE...

Neteweyên Yekbûyî xwe wek dezgeheke ku hemû neteweyan temsîl dike, ji bona berjewendiya hemû neteweyan tevdigere, diyar dike. Wûsa jî tê nas kirin û tê nasandin.

Lê hezar mixabin, Neteweyên Yekbûyî hiç wextekê berjewendiya neteweya kurd û Kurdistanîyan

neparast. Loma jî mirov nikare bibêje ku Neteweyên Yekbûyî neteweya kurd û Kurdistanîyan temsîl dike.

Neteweyên Yekbûyî di encama referandûma serxwebûna Kurdistanê û di îşgala Kerkuk û gelek deverên din yên Kurdistanê di ezmunê de me.

Neteweya Kurd û Kurdistanîyan bi riyeke gelek demokraîk û aşitiyane, bi riya referandûmê biryar da ku dewleta xwe ava bike. Hezar mixabin Neteweyên Yekbûyî ji ev biryara pîroz ya Neteweya Kurd û Kurdistanîyan re xwedî dernekert. Li dijî êrişên dewletên kolonyalîst û îşgala Kerkukê bêdeng ma.

Lê tê zanîn ku Neteweyên Yekbûyî li Yekîtiya Sovyetan, li Yûgoslavyayê û li gelek deverên din ji referandûmna neteweyan re xwedî derket, dewletbûna gelek neteweyan "erê" kir.

Carek din derket holê, ku Neteweyên Yekbûyî neteweya kurd û Kurdistanîyan temsîl nake. Divê neteweya kurd û Kurdistanî vê yekê û ev pozîsyona Neteweyên Yekbûyî baş nas bike, gor vê siyaseta û helwesta xwe diyar bike. Tu dem ji Neteweyên Yekbûyî re baweriya xwe nîşan nede. Her dem Neteweyên Yekbûyî rexne bike.

DIVÊ KES Û GRŪBA XIYANETÊ ÊN KURD BAŞ NAS BIKE. DIVÊ EW DAGEH Û CÎZA BIBIN...

Îşgala Kerkuk û deverên din yên Kurdistanê bû sedem ku pêşîya dewletavakirina Kurdistanê bê girtin. Li hemberî neteweya kurd û Kurdistanîyan, ji vê mezintir xiyanet neba. Tê zanîn ku di demên bûhûrî de jî, ji neteweya kurd û Kurdistanê re xiyanet hatiye kirin. Lê ev xiyaneta dawî, xiyaneta mezintir e.

Loma jî divê ev xiyaneta bê ciza kirin. Ew kes û hêzên ku ev xiyaneta mezin ya sedsala 21an kirine, bîna nas kirin, bîna dageh kirin û ciza kirin.

DIVÊ JI BONA KURDISTANIYAN STRATEJIYA SEREKE: KERKUK JI ÎŞGALÊ XELAS KIRIN, PÊVAJOYA DEWLETA KURDISTANÊ DEST BÊ KIRIN, BE...

Baş tê zanîn û îlima siyasî û jiyana civatan diyar dike ku her dem heman stratejî nayên meşandin. Stratejî, gor demê, gor şertan, gor konjonturê, gor şertên navneteweyî tînen guhertin.

Di vê merheleyê de stratejiya sereke li Başûrê Kurdistanê divê rizgarina Kerkuk û deverên din yên Kurdistanê ku hatine îşgal kirin; pêvajoya dewlet avakirinê meşandin.

DIVÊ JI BONA KERKUKÊ ÎŞGALÊ XELAS KIRIN, AVKIRINA DEWLETA KURDISTANÊ, JI SEROK MESŪD BARZANÎ Û PARTIYA WÎ PIŞTGIRÎ BÊ KIRIN...

Ji bona ku ev stratejiya sereke bê meşandin, divê hemû kurd ji Serok Barzanî û Partiya wî re xwedî derkevin. Lewra nûha ew ji ev stratejiya sereke re bi qerardarî xwedî derdikevin.

Kurdistanîya di hilbijartinê giştî ya Iraqê ji Kurdistanê de ev piştgiyariya xwe nîşan dan. Bi vê piştgiyariyê Kurdistanîyan diyar kirin ku stratejiya wan ya sereke çî ye.

Amed, 19. 10. 2018

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çiyə? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

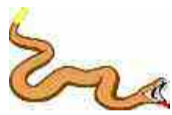
diran

Ev çiyə? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çiyə? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çiyə? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çiyə? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çiyə? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çiyə? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çiyə? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

taC

Ev çiyə? Ev **taCe**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

Canı

Ev çiyə? Ev **Canie**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cücik

Ev çiyə# Ev **Cücike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çiyə# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çiyə? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çiyə? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

defter

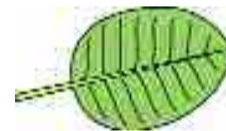
Ev çiyə? Ev **dəftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çiyə? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

Ee

belg

Ev çiyə? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çiyə? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

çaynîk

Ev çiyə? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynikdir.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çiyə? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

dest

Ev çiyə? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çiyə? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

ker

Ev çiyə? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çiyə? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

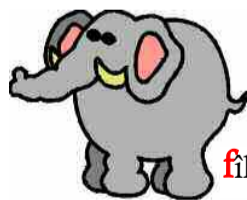
Ev çiyə? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çiyə? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

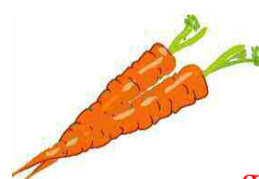
fîl

Ev çiyə? Ev **fîle**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elefoant.

fîrok

Ev çiyə? Ev **fîroke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çiyə? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carot.

gêzî

Ev çiyə? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çiyə? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

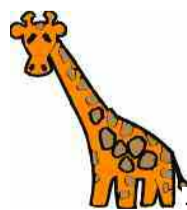
kêr

Ev çiyə? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çiyə? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çiyə? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çiyə? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

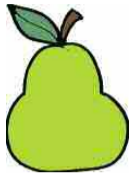
guh

Ev çiyə? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Hh

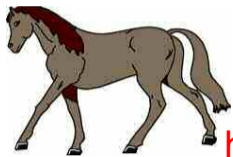
hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nədir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nədir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nədir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

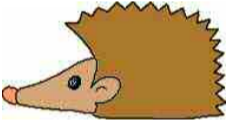

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nədir? Bu dəvədir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûji

Ev çîye? Ev jûjiye.
Bu nədir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nədir? Bu günəşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nədir? Bu qəzetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjâl

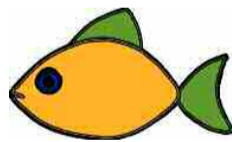
Ev çîye? Ev kevjale.
Bu nədir? Bu xəçəngdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nədir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masiye.
Bu nədir? Bu balıqdır.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nədir? Bu samıdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nədir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

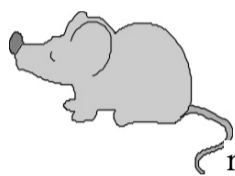
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nədir? Bu əlcəkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

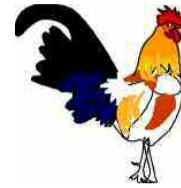
Ev çîye? Ev linge.
Bu nədir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

mişk

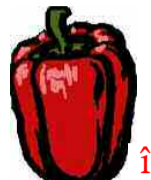
Ev çîye? Ev mişke.
Bu nədir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nədir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nədir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

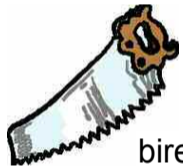
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nədir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

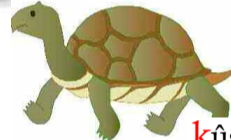
Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nədir? Bu gəmidir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nədir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsiye.
Bu nədir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nədir? Bu dodaqdır.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nədir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

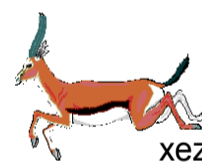
kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nədir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nədir? Bu qaşıqdır.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nədir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî

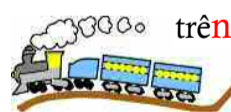
Ev çîye? Ev kûliye.
Bu nədir? Bu çəyirtkədir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nədir? Bu çörəkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nədir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nədir? Bu zərrəbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reнге.
Bu nədir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nədir? Bu otaqdır.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev OtObüse.
Bu nədir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sOle.
Bu nədir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

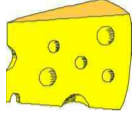
top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nədir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a ball.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABƏYA BI FERHENG

Pp

penîr

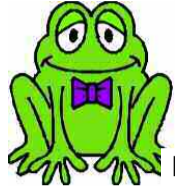
Ev çiyə? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

pîvaz

Ev çiyə? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

Qq

beq

Ev çiyə? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyə? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

Rr

şêr

Ev çiyə? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

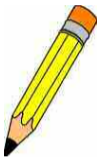
kêwrişk

Ev çiyə? Ev kêwriške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

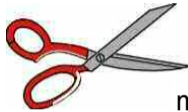
perçemek

Ev çiyə? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyə? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

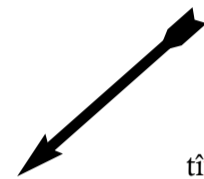
meqes

Ev çiyə? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyə? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

tîr

Ev çiyə? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyə? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyə? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyə? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

Şş

şûr

Ev çiyə? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyə? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

Tt

tiîr

Ev çiyə? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzumdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyə? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

se

Ev çiyə? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

Ev çiyə? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

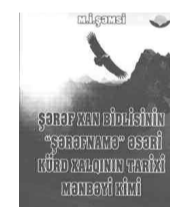
şîr

Ev çiyə? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

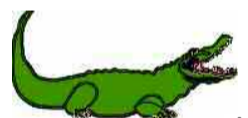
şûşe

Ev çiyə? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

pirtûk

Ev çiyə? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyə? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyə? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyə? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyə? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyə? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyə? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

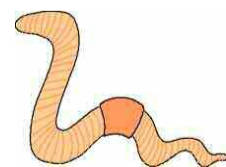
keVok

Ev çiyə? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyə? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyə? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyə? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyə? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdir.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

bivir

Ev çiyə? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyə? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

werdek

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

wêne

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

kew

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kəklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzendîr.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

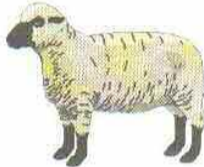
xanî

Ev çîye? Ev xanîye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

berx

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

Ev çîye? Ev xîyare.
Bu nêdir? Bu xiyardîr.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

heyve

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

1

yek

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdîr.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

çiya

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

zengil

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zengdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrêdir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

derzi

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynêdir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî	DİKARÎ BIXWÎNÎ
	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirîlî	Latinî	
1	Aa	Aa	Aa	Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
2	Bb	Бб	Bb	Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
3	Cc	Цц	Cc	Cûdî, cêr, ceş, Decle, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
4	Çç	Чч	Çç	Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
5	Dd	Дд	Dd	Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
6	Êê	Ee	Ee	Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
7	Ee	Яя	Əə	Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
8	Ff	Фф	Ff	Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
9	Gg	Гг	Gg	Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
10	Hh	Нн	Hh	Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
11	Îî	Ии	Ii	Îsal, îni, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
12	Ii	Ьь	Îî	Kirin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
13	Jj	Жж	Jj	Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
14	Kk	Кк	Kk	Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
15	Ll	Лл	Ll	Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, lîmon
16	Mm	Мм	Mm	Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Misir,
17	Nn	Нн	Nn	Nan, nêrî, nig, Nîva, nevî, ner, nav, nas, hinar, Hesen,
18	Oo	Оо	Oo	Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
19	Pp	Пп	Pp	Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
20	Qq	Qq	-	Quling, qawe, qîr, qelem, qaiş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
21	Rr	Рр	Rr	Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
22	Ss	Сс	Ss	Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
23	Şş	Шш	Şş	Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
24	Tt	Тт	Tt	Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
25	Ûû	Уу	Uu	Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
26	Uu	Юю	Ûû	Gul, sur, dudu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
27	Vv	Вв	Vv	Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
28	Ww	Ww	-	War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
29	Xx	Хх	Xx	Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xefîl, xalo, xafî, Xalid, xaç, xêr, xas
30	Yy	Йй	Yy	Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
31	Zz	Зз	Zz	Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

Премьер-министр Барзани поблагодарил Макрона за посредничество между Эрбилем и Багдадом

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани поблагодарил президента Франции Эммануэля Макрона за его посредничество в переговорах между Эрбилем и Багдадом для разрешения их споров.

По данным офиса Барзани, в субботу вечером курдский премьер и французский лидер провели телефонные переговоры, обсудив в том числе последние политические события в Ираке и продолжающийся процесс создания нового правительства в Багдаде. Макрон подчеркнул важность участия всех иракских компонентов в будущем кабинете, особенно курдских фракций, и выразил надежду на еще большее укрепление отношений между Эрбилем и Парижем.

kurdistan.ru

Барзани приветствует пешмерга в годовщину битвы в Прде

Известный курдский лидер и бывший президент Иракского Курдистана Масуд Барзани приветствовал курдские силы пешмерга в первую годовщину битвы в Прде.

"Сегодня исполняется первая годовщина эпического сражения в Прде. Я приветствую души героев-мучеников того дня и все храбрые силы пешмерги, которые участвовали в битве", - говорится в онлайн-заявлении Барзани.

20 октября 2017 года войска пешмерга разгромили массированное военное наступление про-иранских сил "Хашд аш-Шааби" в районе Прде на юго-западе Эрбиля. Атака произошла после того, как про-иранские боевики заняли Киркук и вытеснили пешмерга из спорной курдской провинции с помощью группы в партии "Патриотический союз Курдистана" (ПСК). kurdistan.ru

Сирия потребовала от Совбеза ООН остановить налеты ВВС коалиции во главе с США

Правительство Сирии потребовало в субботу от Совета Безопасности ООН "принять меры по прекращению налетов ВВС международной коалиции во главе с США и провести независимое расследование совершенных ею военных преступлений". В послании, направленном сирийским

получили ранения.

"Похоже, что эта коалиция под эгидой США, поставила перед собой цель не уничтожение террористов, а убийство как можно большего числа сынов сирийского народа", - подчеркивается в послании.

Воздушная атака была пред-

удар по мечети Омар бен Ясар в поселке Бу-Бадран, где погибли десять человек.

В четверг ВВС коалиции уже атаковали эти населенные пункты, которые находятся под контролем террористов из группировки "Исламское государство" (ИГ, запрещена в РФ). По сведениям телестанции Syria, удары были нанесены по домам мирных граждан, среди которых были погибшие и раненые.

Ранее МИД Сирии направил послание в Совет Безопасности ООН, осудив применение самолетами ВВС во главе с США во время бомбардировки города Хаджин 13 октября боеприпасов с запрещенным белым фосфором. Дамаск утверждает, что авиации коалиции привержена тактика "выжженной земли" и под предлогом преследования боевиков ИГ уничтожает жилые дома, мечети и хозяйственные объекты.

Поселки Эс-Суса и Бу-Бадран находятся в окрестностях Хаджина. По сведениям курдского агентства Firat, самолеты коалиции оказывают поддержку формированиям "Сил демократической Сирии" (СДС), которые сейчас ведут наступление на позиции ИГ на восточном берегу Евфрата. kurdistan.ru

МИД в Совбез ООН, текст которого распространило агентство SANA, говорится, что "государства коалиции, которые поучают других соблюдать права человека, не прекращают творить злодеяния на сирийской земле". В нем указывается, что жертвами последних налетов ВВС коалиции в провинции Дейр-эз-Зор стали 62 мирных жителя, десятки

принята в субботу на жилой район Алият в поселке Эс-Суса, расположенном в 140 км от административного центра Дейр-эз-Зор, где погибли 15 женщин и детей. Ракеты были выпущены также по зданию мечети Осман бен Аффан, откуда поступили сведения о 37 погибших мирных гражданах и десятках, получивших ранения. Затем последовал

Годовщина битвы в Прде: пешмерга обещают бороться за Курдистан

Командование сил пешмерга Иракского Курдистана пообещало продолжить борьбу за свободу Курдистана, отмечая годовщину битвы в Прде, состоявшуюся 20 октября. Годом ранее поддерживаемые Ираном боевики "Хашд аш-Шааби", оснащенные тяжелым оружием, поставленным США для иракской армии, подошли к Эрбилю после захвата Киркука 16 октября 2017 года. В Прде силы пешмерга разгромили массированную военную атаку и отбросили шиитских боевиков.

Командование пешмерга заявило в субботу, 20 октября, что наступление "Хашд аш-Шааби" произошло после того, как фракция в курдской партии "Патриотический союз Курдиста-

на" (ПСК) "предала" пешмерга и "дешево продала Киркук".

"Это дало другим к иллюзорную возможность увидеть Курдистан слабым и бессильным. Однако пешмерга выступили против их заговора в мужественной битве в Прде и победили этот

план", - сказано в заявлении. Командование пешмерга также отдало дань памяти погибшим в этих боях пешмерга и выразило глубокое сочувствие их семьям, подчеркнув, что эти жертвы никогда не будут забыты будущими поколениями. kurdistan.ru

Премьер-министр Курдистана и посол Австралии обсудили вопросы укрепления двусторонних связей

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани 16 октября принял посла Австралии в Ираке Джоанн Лундес, чтобы обсудить последние

политические события и связи между Эрбилем и Канберрой.

Посол поздравила Региональное правительство Курдистана (КРГ) с успешным проведением парламентских выборов, выразив надежду на скорое формирование нового правительства. Она также сообщила о готовности своей страны внести вклад в усилия по восстановлению и стабилизации освобожденных территорий в Ираке и Курдистане. Премьер-министр Барзани приветствовал эту инициативу и пообещал полную поддержку его кабинета всем усилиям, направленным на оказание помощи беженцам и вынужденным переселенцам. kurdistan.ru

Путин назвал условия ухода Ирана из Сирии

Президент России Владимир Путин назвал условия, при которых иранские военные могут уйти из Сирии. Об этом глава государства рассказал в ходе

выступления на пленарной сессии Международного дискуссионного клуба "Валдай". По словам Путина, для того, чтобы власти САР могли отказаться от помощи иранских союзников, должны быть созданы безопасные условия для развития сирийской государственности.

"Значит, те, кто хочет, чтобы иранские войска ушли с территории Сирии, должны предоставить гарантии невмешательства во внутренние дела САР", - добавил президент. kurdistan.ru

Германия выделит 100 миллионов долларов для помощи Ираку и Сирии

Правительство Германии предоставит 100 миллионов евро, чтобы помочь в восстановлении Ирака и Сирии после войны с "Исламским государством" (ИГ). МИД Германии заявил 17 октября, что 90 млн. евро будут предоставлены через Фонд финансирования ООН для стабилизации Ирака на восстановление электрических сетей, проектов водоснабжения и канализации, ремонта улиц и мостов и других инфраструктурных усилий.

Еще 10 млн. евро будут предоставлены для восстановления базовых услуг в сирийских провинциях Ракка и Дейр-Эз-Зор, которые находятся под контролем поддерживаемых США "Сирийских Демократических сил" (СДС). kurdistan.ru

Масуд Барзани принял посла Канады

Бывший президент Иракского Курдистана Масуд Барзани 17 октября встретился с канадской дипломатической делегацией во главе с послом Канады в Ираке Полом Гиббардом.

В ходе встречи стороны обсудили ряд тем, включая недавние парламентские выборы в Курдистане и процесс формирования нового кабинета в Багдаде.

Президент также воспользовался возможностью выразить свою признательность народу и правительству Канады за поддержку региона Курдистан в его усилиях по искоренению террористов "Исламского государства". kurdistan.ru

Нечирван Барзани и Адиль Абдул-Махди обсудили создание нового правительства Ирака

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани 17 октября в Багдаде встретился с новым иракским премьером Адилем Абдул-Махди для переговоров о формировании нового правительства страны.

Барзани и Абдул-Махди отметили, что новый кабинет должен оправдать ожидания всего иракского народа и соблюсти конституционные права всех иракцев. На встрече стороны также согласились в вопросе необходимости решения вопросов, стоящих между Эрбилем и Багдадом, в соответствии с Конституцией Ирака. kurdistan.ru

Помпео сообщил о возможности частичной отмены санкций против Турции

Глава Госдепартамента США Майк Помпео заявил, что часть санкций, наложенных ранее на Турцию в связи с делом пастора Эндрю Брансона,

может быть снята, передает американское агентство Bloomberg.

Госсекретарь отметил, что окончательное решение по поводу отмены санкций на данный момент не принято, однако это, по его словам, было бы "логично" после того, как турецкий суд принял решение освободить Брансона.

"Некоторые санкции, которые были введены, были напрямую связаны с пастором Брансоном, и было бы логично, теперь их отменить", — сказал Помпео.

Ранее сообщалось, что с освобожденным пастором Брансоном провел встречу президент Соединенных Штатов Дональд Трамп. kurdistan.ru

Премьер-министр Курдистана принял турецкую делегацию

Премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани вечером 18 октября принял бывшего министра сельского хозяйства Турции Мехмета Мехти Эккера для переговоров по двусторонним связям.

В ходе встречи, на которой также присутствовали министр образования Турции Хакан Каракай и министр образования Курдистана, официальные лица обменялись мнениями о дальнейшем укреплении отношений между сторонами, в частности в секторе образования.

Турецкие представители поблагодарили Региональное правительство Курдистана (КРГ) за содействие работе представительства Турции в Эрбиле.

Барзани, в свою очередь, подтвердил приверженность КРГ укреплению связей между сторонами, и выразил надежду, что Анкара поможет Курдистану в развитии системы образования, поскольку соседняя страна имеет большой опыт в этом

вопросе.

Ранее в тот же день представитель КРГ Сафин Дизайи заявил, что правительство Курдистана готово поддерживать и

ное агентство "Anadolu".

Он отметил, что КРГ также хотело бы воспользоваться опытом Турции в области образования и культуры. Это заявление

развивать хорошие связи с Турцией.

"Без сомнения, у нас очень хорошие отношения с Турцией. И мы хотим поддерживать эти хорошие отношения во всех областях", — цитирует пресс-секретаря турецкое государствен-

было сделано Дизайи при осмотре новой школы, поддерживаемой турецким фондом "Maarif".

"Турция очень развита в этих областях - областях, к которым мы придаем большое значение", — сказал он. kurdistan.ru

Путин: ИГИЛ в Сирии казнит заложников

Президент России Владимир Путин заявил, что в Сирии группировка "Исламское государство" активизируется на левом берегу Ефрата, на территориях, подконтрольных повстанцам, поддерживаемым США.

Выступая в четверг на сессии Международного дискуссионного клуба "Валдай" в Сочи, Путин напомнил о захвате заложников 13 октября.

"Там в некоторых населенных пунктах остались представители ИГИЛ, и они начали в последнее время расширять зону своего присутствия: захватили там 130 семей - это почти 700 человек - в заложники. Они выдвинули ультиматумы, требования определенные, и предупредили, что если эти ультиматумы не будут исполняться, то они будут каждый день расстреливать по 10 человек. Позавчера расстреляли 10 человек, казнили. Они начали

исполнять свою угрозу. Это просто ужас, катастрофа, на мой взгляд! Надо с этим что-то делать. Что же там коллеги наши отмалчиваются? И, по нашим

"окончательного развала сирийского государства и активного внедрения боевиков как на его территории, так и в соседних странах". Российский президент

данным, захватили причём в заложники и несколько граждан Соединенных Штатов и европейских стран". По словам Путина, содействие России позволило "освободить от ИГИЛ около 95% территории Сирии", не допустить

отметил, что цели, которые ставила Москва, начиная операцию в Сирии, "в целом достигнуты", а после окончательной победы над террористами с территории страны должны будут выйти все иностранные войска. kurdistan.ru

Избирательная комиссия заявила о пропаже 314 избирательных урн в Сулеймании

Высшая Независимая Избирательная Комиссия Курдистана (КИНЕС) сообщила, что из про-

винции Сулеймания Иракского Курдистана так и не были доставлены в штаб-квартиру

избирательного органа 314 урн для голосования. Курдистан провел свои пятые парламентские выборы 30 сентября. В ходе голосования поступило множество сигналов о мошенничествах и нарушениях в провинциях Сулеймания и Халабджа, подконтрольных партии "Патриотический союз Курдистана" (ПСК).

Избирательная комиссия сформировала комитет из пяти представителей крупных политических партий для расследования этих инцидентов. Расследование должно быть завершено до официального оглашения результатов выборов. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 33 (438) 22-28 октября 2018-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Барзани принял известного курдского писателя Джана Доста

Курдский лидер Масуд Барзани 20 октября встретился с известным писателем из Сирийского Курдистана Джаном Достом, отдавая дань уважения его роли в продвижении курдского вопроса. Во время встречи писатель выразил свою поддержку руководству Барзани в тече-

ние последних нескольких десятилетий, заявив, что курды четырех частей Курдистана с оптимизмом смотрят на свое будущее под руководством Барзани.

Со своей стороны, Масуд Барзани, бывший президент Иракского Курдистана, сказал, что враги курдов прибегают к любой стратегии, чтобы навредить мужественным усилиям и стремлению курдов к свободе, и подчеркнул вклад, который его гость и многие другие интеллектуалы внесли, чтобы сохранить курдский язык, культуру и дух свободы живыми. kurdistan.ru

Курдский премьер и спикер парламента Ирака обсудили создание нового правительства

17 октября премьер-министр Иракского Курдистана и Ираке.

на Нечирван Барзани встретился со спикером иракского парламента Мохаммедом аль-Халбуоуси, чтобы обсудить

политические события в Курдистане и Ираке.

Во время встречи стороны обсудили процесс формирования нового кабинета министров в Багдаде, согла-

сившись в том, что он должен быть способным служить интересам всех иракцев и решить вопросы, стоящие между Эрбилем и Багдадом.

Стороны также обменялись мнениями касательно участия всех политических партий Ирака в создании будущего правительства, чтобы обеспечить прочность нового кабинета. Курдский премьер и иракский чиновник также подчеркнули важность принципа настоящего партнерства в будущем правительстве. kurdistan.ru

Наджмаддин Карим опроверг сообщения о присоединении к ДПК

Курдский политик и бывший губернатор Киркука Наджмаддин Карим опроверг сообщения СМИ о том, что он покинул партию "Патриотический союз Курдистана" (ПСК) и вступил в "Демократическую партию Курдистана" (ДПК). "Al-Sharqiya" опубликовала новости о том, что д-р Наджмаддин Карим присоединился к ДПК. Эта новость абсолютно ложна и необоснованная", - говорится в заявлении кабинета Карима, в котором также содержится призыв к новостному каналу оставаться приверженным принципам журналистики и работать на основе честности и точности.

Офис Карима считает, что некоторые средства массовой информации намеренно распространяют ложные новости.

Карим является избранным губернатором

Киркука, который был смещен центральным правительством Ирака после того, как в прошлом году иракская армия и ополченцы "Хашд аш-Шааби" захватили Киркук. Решение Багдада о его отстранении было расценено как мера Багдада против решения Карима включить Киркук в зону голосования по референдуму о независимости Курдистана. kurdistan.ru

Премьер-министры Ирака и Курдистана встретились в Багдаде

17 октября премьер-министр Иракского Курдистана Нечирван Барзани встретился со своим бывшим иракским коллегой Хейдаром аль-Абади в Багдаде для обсуждения последних политических событий, в том числе связей между Эрбилем и Багдадом.

Согласно сообщению офиса Барзани, высокопоставленные чиновники подтвердили важность сохранения координации в военных операциях по искоренению оставшихся боевиков "Исламского государства" (ИГ), и подтвердили, что споры между Эрбилем и Багдадом должны быть разрешены посредством диалогов и в рамках Конституции Ирака.

В повестке дня также находились текущие экономические проблемы. kurdistan.ru

В Ираке эксгумированы более 2200 жертв ИГ

По данным Иракской Высшей комиссии по правам человека, в северной провинции Ниневия, после ее освобождения от "Исламского государства" (ИГ), было обнаружено и эксгумировано 2265 тел жертв террористов.

Член комиссии Фатхиль аль-Гарави сообщил 17 октября, что в числе этих жертв по меньшей мере 851 ребенок.

Все захоронения обнаружены в районах, когда-то оккупированных ИГ, а наибольшее количество - в Мосуле, который был захвачен террористами в июне 2014 года, а освобожден - в 2017 году. kurdistan.ru

Турецкие самолеты бомбили границы Курдистана

17 октября турецкая авиация бомбила несколько деревень в пограничных районах Иракского Курдистана, предположительно, преследуя партизан "Рабочей партии Курдистана" (РПК). По словам местных жителей, рано утром были обстреляны села районов Амеди и Шиладзе в провинции Дохук. Сообщений о возможных жертвах пока нет, но природе нанесен существенный ущерб. В тот же день турецкая армия заявила о "нейтрализации" 12 партизан РПК. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TAHİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNIVİSAR:
TAHİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
TAXİR СУЛЕЙМАН
Tel: +994 50 352-33-18
whatsapp: +994 55 202-73-53

Baş redaktorun müavini:
Ramiz Qərib
Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Усуб Тейфур
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S. Mehmandarov ev 25, mənzil 17
Navnisan: Bakı Az1040, soqaq
S. Məhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица
С. Мехмандаров дом 25, кв. -17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnilib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500